

אשל אברהם

פרי מגדים

משבצות זהב

רנו (א) אכור. עין ט"ו. הציון בדפוס אמשטרדם טעות סופר, וצריך להיות אח"כ אקבוע בכוחל אחורי הדלת, וכפירוש ר"ח, עין כ"ו. ובשבת ק"כ ב' נר שאחורי הדלת ג' פירושים ברא"ש, רש"י [שם ד"ה בפסקי רישיה] הפירוש הראשון כאן, השני פירוש רבינו חננאל קבוע בכוחל, השלישי פירוש ר"י [ותפסות שם ד"ה פוחח] בדלת עצמה. ופירוש רבינו חננאל יש ג' פירושים לדעתו, הראשון מה שכתב המ"א אות ה' שהדלת פוחתה לפניו והנר קבוע בכוחל, באופן אם יפתח הדלת תנקש ותגיע אל נר. ממילא נעילה שרי, וכר"ב"ש [סימן עמוד הקפכו], יע"ש, וכמו שכתב [מ"א] באות ד' ואי"ה שם יבואר, ובב"ח [עמוד קסד ד"ה ומה ד"ה הא] משמע כפירוש זה. השני, פירוש ה"ט, שהדלת פוחתה לתוך אסור לפתוח, שתנקש אל הכוחל במחצית ותכבה הנר, וכל שכן לנעול אסור, דגם תגדורו כו', וזה פירוש הרי"מ וז"ל פתח ה' משנת הלכה (יו) [ין] כפירוש רבינו חננאל שהביא המגיד משנה [שם] ולפתוח ולנעול אסור. ועוד אפשר לפרש ברבינו חננאל, שהנר מונח במשקוף וכוחל הפתח סמוך לפתיחת הפתח, והשואה לפתוח אסור, שיכבה בפתיחה יבוא הרוח, ונעילה תנקש שם ותגדור ויכבה, וזה אפשר דעת המגיד משנה שם. וא"כ מוכח דווקא כדרכו, והוא הדין לרש"י. ועין מ"א [סיק] א, ואי"ה שם יבואר. ועין פרישה [אות ג] משמע לפירוש רבינו חננאל נעילה אסורה ופתיחה מותר, ומיירי שהנר בכוחל סמוך לפתיחה, וסגירתה הדלת דכשנעול נוקש שם, יע"ש, וצ"ע *, ואי"ה כמ"א [אות ד] יבואר עוד. ועין מה שאכתוב אי"ה באות ב':

(ב) אכור. עין ט"ו. דלא כמ"א [סיק] א, ומלת "כדרכו" מקומה בפירוש רש"י, ולא כר"י [קבוע בדלת כו']. ועין מה שכתבתי באות א' מזה, ועין מה שאכתוב אי"ה באות ג': (ג) ובנר. עין ט"ו. בחרושי הרשב"א שם ושם קכ, ב ד"ה נר כתב כן, דנר קבוע בדלת וע"י נענעו יפול ויכבה, וודאי אסור אף נר שעוה יו, יע"ש. וכתב שם נד"ה א"ל כהאן מהא שמינין אפילו בדברנן דמלאכה שאינה צריכה לגופה וגם [סימן נעוה] יבואר אסור בפסקי רישיה. והא דלא ניהא ליה תירץ וזה. ועין נחלת צבי [סיק] א קה שכתב הר"ב אף על פי שקבוע

ב שבא. עין מ"א. נחמד קטן אף הגרום נחמד והדלת נמערב אסור, וכספיק ג' נמדורה דווקא קרוכה אל הדלת, הוא הדין כאן: ג צנעול. עין מ"א. נגר אפילו נחמד קטן נחמד, כמו דלת זכוכית הקבוע בנר מניח כבת הכנסת, שרי. ובמדורה נחמד ו"ו [נמ"א] דווקא נכית שיש אור הכנה שרי, הא ללו הכי להאפסירם שם אסור, ומינה עשיתם שקורין לנענעו"א מלאכתו לאיסור, ואפילו דלת הקבוע בו אסור לפתוחו ולנעולו בשבת. ועין ט"ו [משנתו והנ אהו ט] מה שכתבתי בזה, יע"ש: ד וצנעול בדרכו. עין מ"א. ובנחות ה'. והר"מ פסק ה' משנת הלכה (יו) [ין] כפירוש ר"י [ותפסות שנת קכ, נ ד"ה פוחח], לא כפירוש רבינו חננאל [שם ד"ה נר] כו'. ועין ט"ו [סיק] א' פירש בענין אחר, ולפי דבריו המתברר לשיטתו, שפירוש ר"י נקבוע בדלת לא נכח "כדרכו", וכמו שכתב הט"ו אות ב', ובהכרח הר"מ כפירוש רבינו חננאל, ונעילה אסור. אבל המ"א וז"ל לא הונח לו בזה, מלשון המחבר שכתב נוקש "עליו" משמע (מנר) [אמר] יו, וכמו שכתב נחות ה' נכש הריב"ש, וכן הוא בטור. אבל כר"ש שם שדלת נוקש "בנחות" ואינא למיחש שיכבה הנר, זה יש לפרש כט"ו. א"כ לכאורה ויכח [צנע] שטרע לני מרי, אמאי נעילה אסור כהאי גונא, וברא"ש וטור לא זכירו נעילה, כי אם (כפ"י) [נפירוש] ר"י, ולשיטתו של המ"א נחות א' אם כן י"ל נפשיטות דהר"מ כפירוש ר"י משמע (מנר) [אמר] יו, ומכל מקום יש לומר נפשיטה נוקש "עליו" על הנר, ונעילה נכח מנודת הכוחל כולו *, ואמי שפיר קלמ דברי המחבר: ה זקשית עליו. עין מ"א. פירשתי נחות הקדוש, ועין ט"ו [אות] א' ב': ו בותר. עין מ"א. עין מה שכתבתי נחות ג'. ועין סימן מק"ד [נמ"א] אות יו"ד, ובתוספת שנת הביאו כחן [פ"ק] יו, ועין ט"ו [פ"ק] ד' בזה. והטעם נמדורה נחמן מלויה אסור פסקי רישיה, דמנעיר המדורה כמו נפוח, ומלויה א"ן מנעיר, גורנין א"ן מלויה, עין רש"י שנת ק"כ ב' [ד"ה מלי טעמא]. ונר"מ [שנת ה, ח] משמע דווקא כשפוחם שהכל מנעיר, הא סתמא מותר, וז"ע *. והמתכח כחן סתמא: ז ע"י יד. עין מ"א. דפסקי רישיה נחמן ממכין שרי על ידי עכו"ם, כנסתין ר"ג אות מ"א ואות י"ח, יע"ש: ו ה אכור. עין מ"א. נשים להימר ואיסור, כשהימר חשבו יותר לדידי עשוי, כמו הכתובות

בדלת, לכאורה כל שכן בכוחל אחורי הדלת, או כפירוש רש"י [שם ד"ה בפסקי רישיה], דזה אינו, ולדידהו אסור שעוה, אלא אף על פי כלומר אע"פ שקבוע בדלת לא הוה טלטול ולא בסיס, דלת לא בטיל לגבי נר כי אם לגבי בית, עין ב"י [עמוד קסד ד"ה וכתב המגיד]. עוד האריך [נחלת צבי] שם דהרמב"ם [שנת ה, יו] כתוספות [שם ד"ה פוחח] כפירוש ר"י, גם ה"ב"ח [שם ד"ה והאן כתב כן], והיינו כמו שכתב המ"א [סיק] א' דבנתח שרי לפירוש ר"י. אבל מפשטא דלישנא דמגיד משנה [שם] משמע דר"מ כרבינו חננאל [שם ד"ה נר], ואף בנתח אסור לפירוש ר"י, כמו שכתוב בשו"ע דלרבינו חננאל הפתיחה ונעילה אסורה, ומוכרח הוא בר"מ ז"ל, ומשום הכי בקבוע ועומד על הדלת אף בנחת אסור, דמכל מקום מקרב השמן. אבל לפי מה שכתוב בחרושי הרשב"א [שם ד"ה נר] יש לומר דמפרש כ"י ומשום שמה יפול ויכבה ואף שעוה אסור, ומשום הכי בנתח שרי בשעוה *: (ד) א"א. עין ט"ו. עין מ"א [סימן] תקי"ד אות יו"ד משמע בנר אף שאין רוח כלל, גיורה אטו רוח מצויה, ובמדורה דווקא ברוח מצויה אטו שאינו מצויה, הביאו התוספות שבת כאן אות יו"ד. ועין סימן הר"פ [סעיף כ] בגיורות חנוכה ערב שבת מביא יש מי שמתיר, וכאן [סעיף א] לא הביא כלל, ואי"ה יבואר [במשבצות זהב] שם: (ה) הניהו. עין ט"ו. בסימן ש"ט סעיף ד', יע"ש. ופתיחת הנר על המתפתח ודאי לא שייך הך פלוגתא, דאין זה מחצית השקל

טעמא אסור גם הנעילה, וכשינעול בחזק ריקש הדלת על הכוחל במקום הנעילה גם כי יתגדור הכוחל ויכבה הנר. לכן כתב מ"א דאין הפירוש כן, וכמו שכתב הרשב"ש, אלא שדבק הנר אחר הדלת ממש כו', ולכן לשיטתיה הנעילה מותרת. ועד, ובמדורה סעיף ב' לא אסר כי אם ברוח מצויה, אבל אי ליכא רוח כלל שרי, מכל מקום בנר לדעת רש"י דהיא דעה ראשונה דהאיסור ג"כ שהרוח יכבה הנר, אע"ג דרמ"א לקמן סימן תקי"ד [סעיף ג] מתיר ג"כ היכי דליכא רוח כלל, אבל מגן אברהם שם [סיק] יו חולק על רמ"א דבנר אפילו ליכא רוח כלל אסור, דדוקא במדורה דליכא חשש כביה כי אם ע"י רוח שאינה מצויה ואע"פ כן אסור אפילו ליכא רק רוח מצויה, דגורו מצויה אטו אינה מצויה, מה שאין כן היכי דליכא רוח כלל מותר, דכולי האי לא גורנין דהוה גיורה לגיורה. אבל בנר דאפילו רק מצויה יש לאסור מן הדין, דגם רוח מצויה מכבה הנר, ולכן אפילו ליכא רוח כלל אסור, דגורנין אטו רוח מצויה, דטפי איכא למיגור בנר אטו רוח מצויה ממה דגורנין במדורה אטו אינו מצויה, דלא שכית, דהא קריא ליה אינו מצויה: (פ) ח' יד גוי כו'. שרי, ר"ל, אף על גב דבישראל אסור, דהוה פסקי רישיה לענין קירוב וריחק השמן, מכל מקום בגוי אפילו היכי דאיכא פסקי רישיה מותר: (פ"ק ה) אכור כו'. ד"א פקרי מניה. אלא דינו כשכותב, דאין הטבלא נעשה בסיס ומותר לנער: ונראה לי דאם היה מונח בו ושרי, ר"ל, אפילו שלא במקום הפסד, דכהאי גונא נעשה בסיס להיתר ולאיסור ומותר, דבנר שכתוב סימן ש"ו: וכן היא בתוספות כו' דאפ"ה: ושהוא ד"א כו'. וחקשו התוספות שם על מאי דאמר הש"ס [שם] דמהאי טעמא אסור לטלטל הנר בשעה שהוא דולק, דנר שמן ופתיחה נעשו בסיס לדבר האסור, דהיינו שלהבת, והקשו התוספות למה ליה להזכיר שמן ופתיחה ולא סגי בהך שימאחר שהנר נעשה בסיס לשלהבת ולרוי אחר לחילולו הוה ותיימי

רנו (כ"ו ב"ק א) נכ"ח כשעות, וצריך להיות לקמן, אסור לפתוח הדלת ולנעול: (נפ"א ב"ק ח) וא"כ כפירוש לבקום השולחן כו', כונתו, כמו שכתוב בסימן ש"ט [סעיף ג] וסוף סימן ש"י [סעיף ח] דכל שיבא לידי פסידא ע"י הניעור יוכל לטלטל כמות שהוא, כל שנעשה בסיס לדבר המותר גם כן, ע"ש, אלא שצריך עיון, ובסימן ש"ט שם איחא דאם צריך למקומה אף בלא פסידא מטלטלה כמות שהוא, ע"ש, ולפי מה שכתוב שם באליה ובה [סיק ז] הטעם, ורבינו למקום אי אסור לנער, שקרוב שיפול על אותו מקום עצמו שהוא צריך אליו, איכ"ש יקומו דבאן בשולחן על הרוכב יכול לנער שיפול רחוק מסקום השולחן, ואפילו הכי אין צריך לנער, כיון דאיכא פסידא לנער נר דולק על הארץ, ואף בנר שכתב איכא פסידא, שישמון הספן, ומכל מקום צ"ע, דלמה דחוק בכהאי גונא, דהוה ליה [למיר] כשצריך לשלוח ידו לטלטלה כמו בכלכה דהתם שרי אם צריך לה, כיון דאי אפשר ביעור השום פסידא, ובאשר שחזר איה תחת בכהאי גונא, וא"כ כשצריך לבקום השולחן יבוא דבבבבב ואפ"ה דם בשולחן נפא שרי, דהא אי אפשר לנער כו', וצ"ע. וראייה בתוספות שבת זע"ז סי' ג' שכתב ג"כ דטעם כוסר בכג"א, ולפי הנוסחא שלפנינו י"ל ודאן לא שייך לומר שצריך לגוף השולחן, דווקא התם בסימן ש"ט שייך לומר שצריך לגוף השולחן, ואי אפשר להשתמש בה מפי שנתו עליו דבר המוקצה ויש עליו ג"כ דבר היתר דפסדי ע"י הניעור שיעזר במקום הו, לכן מותר לטלטל כמות שהוא אל המקום שיפול לנער שם בלא פסידא, מה שכתבתי שאין כן כאו שהפסידא הבאה ע"י ניעור הוא מחמת דבר האסור עצמו, אי"כ לא שייך לומר כיון שצריך לגוף השולחן הניעור שצריך להשתמש במקום שהנר עוכר יטלטל כמות שהוא, דמה יעיל לו מה שטלטלו למקום אחר, דסוף סוף לא יוכל להשתמש במקום שהנר עוכר בלא ניעור, אלא שנתמר שצריך לגוף השולחן להשתמש בו במקום אחר וצריך לטלטלו סכאן ולהעמידו שם, זה בכלל צריך למקום השולחן היכא שאפשר לנער רחוק מהשולחן שישתמש במקום, דכיון דאיכא פסידא אם ינער אין צריך לנער, והנפ"א נקט גונא שצריך לבקום השולחן, והוא הדין אם צריך להעמיד

ג. שם בגמרא: וי. כרבי שמעון ביה כב. 3: 1. חוספות [שנת] שם ד"ה [מגד] והר"מ"ש [שם] סימן 2. לשם כ"י עמוד קפה ד"ה ומ"ש ונלד, וכן נראה מהר"מ"ש שם פרק י' סימן 6 [והר"ן שם] [מה] 6 ד"ה מט רבון והמגיד [משנה] בפרק י"ב [מהלכות] שנת הלכה ו; הנהוג מיתומים דעם קטטה שם בשם סמ"ג [וה"מ] סימן רפ"ג עמוד להלך: 3. שם בגמרא: 4. שנת מ"ה [ע"א]: 5. רש"י שם ד"ה ע"ג: 6. שם ד"ה וז"ל: 7. שם במשנה דף קכ"א [ע"א]: רי"ח 6. שנת דף כ"ט [פ"ג] ולי [ע"א]: ציונים לרמ"א

השלמן יי רשאי לטלטלו, ו (דהא אי אפשר לנער כיון) וכן היכי דאי אפשר לנער כגון [ע"א] ד"ה דליכא פסידא. ועיין מה שכתבתי סימן רע"ט סעיף ג' [פ"ק ה]: 2. ב מותר לצבור. ואם נוגע נזר עיין סימן ש"י סעיף ו'. ונראה לי לזרז שיהיה מעט אחר תמיתה, דאם לא כן יכבה הנר: רע"ח א מותר לצבור כו'. וכיזו היא מלאכה שאינה זריכה לגופה אלא אם כן עושה להכבה הפחילה. וכתבו החוספות [שנת] דף (צ"ו) [לד] [ע"א] ד"ה רבי שמעון דאם אין לרזך לאותו הענין שהיו זריכים במשכן מקרי אין זריכה לגופה כו', ע"ש בלחוק. והטור פסק כאלו דפטור, וכן פסק ה"ס של שלמה זכיה [פ"ג] סימן כ"ט. ועיין סימן ש"א סעיף ב' וסימן של"ד [סעיף] ס' ופ"ק לה, עיין סוף פרק (ז') [ד] דכריתות [כ] [ג] בחוספות [ד"ה] פמ"א. וכתב בכסף משנה [שנת] פרק א' [הלכה] מלאכה כמות הפרש בין מלאכה שאינה זריכה לגופה ובין פסיק רשייה, דגבי פסיק רשייה אינו מכוון למלאכה כל עיקר, כגון שגבר פתח ביתו וזכי ניגוד מאליו, ומלאכה שאינה זריכה לגופה הוא מכויין לגוף המלאכה אלא שאינו מכוון לתכליתה, מיסוד הר"ר אברהם החסיד י, עכ"ל. כלומר, כגון הכא שמכוון לכיזו, ואינו מכוון לעשות פתחין. והקשה בספר טל אורות דף מ' [מלאכה] מעביר אוח 2 ד"ה רח"מ דכח"מ סימן תכ"ד פסק הטור [עמוד] [מהלך] דהחובל בתבירו בשבת פטור מחלומין משום שחייב מיתה, וכאן פסק דמלאכה שאינה זריכה לגופה פטור. ויש לומר דספקו מספקא ליה, וגבי ממון המוציא מחבירו עליו נראה. ולי נראה דלרבי אבהו [שנת] קו, א [א] מוכל חייב אפילו לרבי שמעון [שם] אפילו אינו לרזך

(1) היא בסיים (פירוש דבר הנושא דבר אחר, תרגום ואת כנו שמות ל. כה וית בסיסיה, רש"י שבת פו, א ד"ה בסיים) לדבר האסור: הגה [יב] "מכל מקום מותר ליגע בטובל האויל ואינו מטלטל הנר והוא הדין שמוחר ליגע (1) במנורה שבזית הכנסת והנרות דולקות עליו וכללד שלא יענע ע"ל: ד מותר להניח גר של שבת מבעוד יום על גבי אילן יי ודליק שם בשבת (2) דליכא למיחש דלכשיכבה לשקליה מיניה יי ונמצא משחמש במחובר אבל אין מניחין גר של יום טוב על גבי אילן יי רשקיל ומנח ליה יי ונמצא משחמש באילן יי: ה ב מותר לכפות קערה על גבי (1) הנר בשבת (2) כרי שלא יאחז האור בקורה:

סימן רע"ח

שיכול לכבות הנר בשביל החולה. וכו' סעיף אחר: א ב א מותר לכבות הנר (א) בשביל שיישן החולה שיש בו סכנה:

השלמן דעמינו ליעלו על ידי עכו"ם, ודיו כשכח ולא נעשה כפיס לאיסור, בפרט אם הוא במקום הפסד שנפל על המטפחת, אין להחמיר כלל. ולי נראה דאם נפל ניזוף מן הנר שלנו על המטפחת, אז אפילו הנר עצמו, מותר לכוילי עצמו לנער מקום ההוא, דהא ודאי שם לא שייך לומר הניחו, דהא בשבת נפל שם. ואפילו המנורה שהנר דולק בחוכה לא הוה כפיס לנעל התרומות ופסד התרומה סימן [מהלך] דקימן ש"ט [שם] דדוקא אם דעמו להניח שם כל השבת מקרי כפיס, כמו שאכתוב א"ה בסימן ש"ט [פ"ק] א, ע"ש: (1) במנורה שבבית הכנסת. היינו כנפוצה על מקום אחד. אבל אם היא חלויה אפילו ליגע בה אסור, שכן יענע, כדלקמן סימן ש"ח [סעיף] ג [הנהגה]: (2) דליכא צ"מיהש דלכשיכבה כו'. דהא איסור יש לשקליה משם בשבת: (3) כרי שלא יאחז האור בקורה. לכאורה משמע דוקא בשביל סכנה שרי, אבל בלאו הכי אסור. וזה אינו, דהא בסוף האורג [שנת] קו, א [א] יי פירשו [רש"י] ד"ה

סיפין דקא משמע לן דכלי ניטל לזרז קורה שאינה ניטלת, שמע מינה שליכא חשש איסור מאחר דקימח לן [סימן] ז' סעיף ו' דכלי ניטל לזרז דבר שאינו ניטל אף שלא לזרז גדול. משום הכי הביא רש"י [יש של שלמה] בפרק ב' דבינה [סוף] סימן לן דמותר לכפות כלי על הנר כדי לשמש מטמו, בין בשבת בין ביום טוב: רע"ח א בשביל שיישן החולה שיש בו סכנה. ואם כן הא דלמרינן בשביל עכו"ם או לפטים דאינו מותר לכמתילה, היינו דוקא בזמן סכנה, אבל יש סכנה הוה כחולה ומותר, וזה פשוט. ובמשנה [שנת] כט, ג [א] תימח, רבי יוסי פטור בכלן מוז' מן הפחילה שהוה עושה פסח. פירוש, דעל ידי הכזו מתייה הפחילה אחר כך נוח להדליק, ואם לא הנהיגה כלל לא הייתה נוח לדליק כל כך, משום הכי מהני הכזו לגוף הפחילה, וסניחא ליה לרבי יוסי כרבי שמעון [שם] ג, ב דלמנר מלאכה הזריכה לגופה דוקא חייב, אבל במכבה מפני שחם על השמן או הנר הוה מלאכה שאינה זריכה לגופה ופטור. אבל לרבי יודא [שם] ומוספות שם ז', א ד"ה [א] דמחייב אפילו באינה זריכה לגופה, חייב אפילו בחם על השמן או נר. וכתב ב"י ד"ה המכנה [שהטור פסק כרבי שמעון, וכן הרמב"ן] [שם] קו, א סוף ד"ה הא דלמרינן [והר"ן] [שם] פו, ג ד"ה גמ', והרב המגיד [שנת] א, ו [כח] כן בשם האחרונים. וכן כתב המרדכי בסוף פרק ב' דבינה [ומה] הרמ"ן ח"ל, ואין קיימח לן כרבי שמעון דפטור כל מלאכה שאינה זריכה לגופה, וכל כיזו הוה אינה זריכה לגופה, חוץ מלעשות פתחין כו'. ורבינו יואל אומר שם במרדכי, היינו לכבות ממש, אבל כזה נראה דמורה דמותר ללמוד אללו על כל פנים. ואין להקשות מדברי החוספות סוף פרק סירה [שנת] פו, ז ד"ה [מפני] דכחזו בכזו ואף על גב דנאותו כזו אין בו חיוב חטאת כו', ואף על גב דהוה גזירה לגזירה הכא שייך למגור כו'. לא דמי להכא, דהתם על כל פנים עוסק בכיזו וגזרו אפילו גזירה לגזירה, מה שאין כן כאן דאינו עוסק בכיזו אלא שאתה מושש לכזו, כזה ודאי לרזך שיהיה הכזו אסור מן החורה. וע"פ פי זה נראה לי דנר של שעה שדולקת והוא מסיר ראש הפחילה כדי שדליק יפה, זה אינו בכלל מכבה גמור. ואפילו אם חמלא לומר שהוא מכבה, הוה אינה זריכה לגופה, דאין זה [נקרא] [בגמרא] [גינה] לג. [ג] אלא אעדיי חושבא, פירוש שמסיר החושך, ועל כן אין איסור דאין קורין לאור הנר כזה. ואין לומר שהוא מצעיר, דהא ההבערה אימח גם ממחלה, רק שמסיר גרס החושך, חיה דומה למה שפירש רש"י בפרק המנזיע [שנת] דף ג"ג [פ"ג] ד"ה ור' שמעון דמלאכה שאינה זריכה לגופה, דכיון שאין לרזך לגוף הולאת המת

באר היטב

[פ"ק] ח. והוא הדין שיש לטלטל בנית הכנסת השטענד"ר אף כשהנר דולק עליו, אליהו זוטא [פ"ק] דן. ונר של שעה נפל על כתבי קודש והיה שעח הדחק להמתין לקרות לעכו"ם, אמר מהר"ל [הלכות] שבת עמוד ריד להקטן שינער הרף בבחנת עד שיפול הנר לארץ: (2) במנורה. היינו והרומה אבל אם היא חלויה אפילו ליגע בה אסור. שדהל ויחזי וי"א וי"א

(1) היא בסיים. כתב הנ"מ, הנרות שאנו מניחין על השלמן דעמינו ליעול ע"י נכרי, ודיו כשכח ולא נעשה כפיס, עיין סימן ש"ט סעיף ד'. ובפרט אם הוא במקום הפסד שנפל על המטפחת, אין להחמיר כלל. וכתב הט"ו [פ"ק] ה' ולי נראה דאם נפל ניזוף מן הנר על המטפחת, אז אפילו הנר עצמו, מותר לכוילי עצמו לנער מהם ההוא. דהא ודאי שם לא שייך לומר הניחו. דהא דאזו נחל

2. מרדכי פרק כל כתבי [שנת] רמ"ה, בשם א"מ מהר"ם מרוטנבורג דשם לזכר סימן ט"ז: דרי משה סימן שם אוח א בשם רבי יודא נמי יי ח"ג פה, א: מדי משנה שנת (טו) [כה], ג: מדי הירוח הדין שנת טו: גל ט סימן לא, לה, ג: חכמת ש"ע"ה רי"ח [בש"ע] א מותר לצבור הנר וכו'. וי"א הנה או כלל דיט דקימח לן [שנת] ק"ה, א: גל הנהו דבר שאין מחמין מותר, אבל היי דהוה פסיק רשאי מותר רבי שמעון דלמרי, והנה, אם גם בגל האיסורים אסור פסיק רשאי או לא, מליט כזה דעוה, הנה דעם הר"ן [בזמן] בפרק (ו') [ו] [ג] א דברי הלשון [בגזירה] דרש"א מלא [וענדה] ויה טו, ג: פסחים טו, ג [מח] הש"ם דפסיק רשאי מותר בשאר איסורים. והכא חלוי ממכור בשם מרבין מרבין [פסחים] טו, א: והכא חלוי מחטורי פסח פסחים, אבל בשמחה פסק ב' דפסחים [דף] כ"ה ע"ג ד"ה לא אפשר [ובשמחה] שנת טו, ג ד"ה ונלד, מפורש להסיק. דכתיבה לכו פסיק רשאי אסור בגל האיסורין, פ"ש. והנה נראה לפסיד [למורה] רח"ה מדברי הרמב"ם דכתיבה ליה דעם הר"ן, דהנה כהלות [סנהדרין] [ענינים] טככים [ג] [ח] פסק הרמב"ם ענינים המעידים על נכרת השם, שאמר מה שאמר בפירוש, וכתב החוספות יום טוב פסק ו' דלשונן [הנהגה] ה' ד"ה [מורה] בשם הכסף משנה [שם] שנתה דלירשעלמי [שם] פ"ו הלכה ח' ויחזירי [שם] פ"ו

רשב (ב"ד פ"ג) ואם כן
 היתר לרדוף שאנו פשוט
 בו. צריך עיון. דהא א
 שפיר לנזק מלכ
 השולחן. אבל לא לע
 טלטול הנז. ואם נא
 שהנז לא נעשה בסיס ל
 שלא היתה דעתו שירדק
 כל רשבת. אם כן מה חיל
 יש בין מניח במקום ש
 בדעתו להסירו אחר הכיב
 ועין בסימן ש"ט ב"ד ו
 פ"ק א. וכן משמע מהכ
 לעיל סוף סימן רע"ז ס
 ה' לדעת ספר התרומה:
 הוי בסיס כיון שלא היה
 דרוק שם במנורה
 השבת. והבית יוסף נו
 שסובר דמי שבמנורה ו
 בסיס לכלי עלמא, ב
 שכל עיקרו של מנורה היה
 עשויה לנזק, וכדאמר
 ב"ש"ט (שבת כו, א) בהד
 בשבטא דני. וכמו שבו
 הנגזר בסימן רע"ז (ו')
 פ"ק י"א. והלא ברמב"ם
 ב"ד סימן ש"ט פ"ק ו'
 א) דוח דרוק לבאן דא
 דבבירא ליה דמקרי מג
 אם דעתו על נתינת שו
 לחור. ע"ש:
 וכן ב"ק ו' בסדר התרומה
 אינו יכול ל"שבות
 כ"ל

ג ודמהמיר. עין מ"א. הנ"מ הניגה נמדד כן, לא נהר"ב, ועין ט"ו
 כ"א חזק ג'. ומכל מקום קשה מנר מלואם, להני כגרוף, ואין לומר רבי יהודה
 נמדדו (שם מה, א) מילואם. ועין אליה רבה א"ו ו' ז', במילואם שרי במלך
 שאין לר שם, ועין חמד מ"ד. והממחר לא הפסיד, יש לפרש ענג שנת,
 עין אליה רבה (מ"ק ו'): ד בשבת. עין מ"א. דין השמשות הוה נסים
 לאיסור למד, ומה מהני עמה שנותן עמה לתם. ולדין קיימא לן מינו
 דאיחתי בין השמשות איחתי לכולי יומא: דה ע"י ידי דהם זה. עין
 מ"א. דהימר בעינין שיהא חשוב לו יומר מליסור, ומנורה עיקרה השלחנה,
 ואף מניח דבר חשוב מאוד אין עיקרה כי אם נתיב לשלחנה, שלכן עשויה.
 ומכל מקום הואיל ומנאי מהני יש לומר זה הוה כמנאי, הואיל ומניח לתם
 בערב שנת כשכיל זה, אף על פי שטוהב דעתו, דלא הוה נסים להימר,
 קמחא כפירושם כאלו המנה, ואפילו הכי כמד המחבר דלא מהני ואין לסמוך
 עליו. ואי"ה ב"א ו' ז' ו"ב ו"ג א"א ע"ד כזה, וכאן אין להאריך.
 ו בותר. עין מ"א. חה נזק, אכל בשמן שנשאר יש לומר דאין לרבו לכתוב
 כל שיש שמן. ולרשב"ץ השמן מוקלה מחמת ענינו, לאיסור כינוי, יש לומר
 דלא מהני מנאי לכולי ענינו. ואם כן נאמריה לענינו דמקלין מטעם
 לירוף דהוה כאלו המנה, הא נשאר שמן נמוכו או קנדי"ל"א למנורה לא
 מהני מנאי, ואסור אף על ידי עכו"ם. אכל נתיב נפתח קפו ד"ה ולפ"ד
 נראה) כמד שילמד בפירוש שאני נודל מהנז ו"שמן" לאחר שכבה, ולו
 מותר על ידי עכו"ם. והעולם נוהגין כהר"ב קמחא (הוה) כאלו המנה.
 אמנם מניח משמע גם שמן מהני מנאי. ועין חספוס שנת דף מ"ד א'
 ד"ה שנת, נכתו דלא מהני מנאי. דדמיים כדים עיקר הקלחמו בין השמשות
 לנזק שנת לא מהני מנאי, ואם כן אם הדליק עכו"ם בערב שנת נזק של
 ישראל, וכל שכן בעל כרחו שלא מדעתו, יש לומר אף החספוס מודים
 דמהני מנאי כהאי גוונא, ומינה נעשית שהממיר על השולחן על דעת להיות
 דולק כל יום שנת וכנה, יש לומר כהאי גוונא לא שיהא מנאי, דדעתו ודאי
 שדלק כל יום השנת. ואף אמריה לענינו אסור כהאי גוונא, דכר"ב מלי
 דין אמריה מחמת מנאי כנראה מצ"ט (שם) ו"ע * ככל זה. ואי"ה נאום
 ו' ס' ע' יבואר עוד זה:

(ב) ולא. עין ט"ו. הלשון צריך ביאור, דודאי לנוער הטבלא שרי
 ולא נעשה בסיס, הא ליקח הנז בידים הא הנז גופא ורואי בסיס
 לשמן ושלחבת הוא, ואסור מינו דאתקצי בין השמשות. אלא שיש
 לומר גם הנז גופא שרי ליטול, דלא נעשה בסיס כי אם כל זמן
 ששמן בתוכו, ולאחר שכלה דעתו ליטול הנז משם, וכלי הוא ושרי
 לצורך גופו ומקומו ככל כלי שמלאכתו לאיסור. והוה שכתב (ה"ט)
 [ועין מה שכתבתי] בסימן ש"ט, אות א', וכדאמרן. ומכל מקום שם
 העלה לאיסור, אם לא על ידי אמירה לעכו"ם, כמו שכתב הר"ב
 [כאן] סעיף ד'. ולענין מפה שהנז מונח עליה, יש לומר דמותר
 לכופלה, דלא נעשה בסיס כי אם במקום עמידה הצורך לאיסור.
 אבל כיון שיש מקומו או עליונה להסיר כולה מעל השולחן קשה קצת,
 דה יבואר אי"ה בסימן ש"ט [משבצות זהב אות א] מזה, וכאן אין
 להאריך. ועין מה שאכתוב אי"ה [כאן] באות ג' מדין מיאוס, יע"ש:
 (ג) והפחית. עין ט"ו. ועין חוספת שבת (מ"ק ה) וחמד משה
 רבגרף של רעי במקום שיושב שם, ומיאוס באין יושב שם, אפילו
 הכי שרי לצורך גופו ומקומו, עין מ"א אות י"ב. ואי"ה במ"א [אות]
 ג' יבואר עוד. וכדחושניו שבת [ראש יוסף] מ"ד א' ו"ה (כל כתבנו,
 מה שכתב רש"י [שם ד"ה] נר של מחבת, כגון של נחושת דלא בלע,
 לא מאיס, לכאורה משמע כמו שכתב הש"ך ביורה דעה סימן ס"ח
 אות ל"ג בשם רבינו ירוחם) נתיב טו ה"ה אות כה קלה, אן כללי נחושת
 לא בלע כי אם אור מולך חחתיו, וכל שכן כבישה דלא, הא שאר
 מתכות בולע על ידי כבישה, שוהה לפעמים השמן מעת לעת שם,
 ולא חשיב על ידי אור מה שהפחילה דולקת בפיו רק שם, עין יורה
 דעה [סימן] צ"ב ב"ד [ס"ק] למ"ד ופרי [משבצות זהב] שם ובשו"ת
 מקום שמואל (ל"ד) [סימן] לו"ז (השני) [וסימן] ל"ט. ומסתמית
 הפוסקים משמע רק נר חרס מאוס, ושרי לצורך גופו ומקומו דרוקא,
 הא כל מיני החכיים אם החוצים יפה אין מאוסים (נר קרוי"ל מונח
 תמיד חלב בתוכו ופחילה, ונפל להיות, צריך עיון, דיש לומר רק
 פיו בולע שם על ידי אור, והשאר קר הוא, ולא אמרינן חם מקצתו
 חם כולו אף במתכות [ויד' סימן צו סעיף א] ואין צריך לשער כי אם
 מעט נגד פיו * . ואי"ה יבואר בסדר שלישי בהנהגות איסור והיתר
 היסמן ובסימן ש"ח וסימן ש"י וסימן ש"יא בעזרת השם יתברך:
 מכל מקום עקרו של נר בסיס לשלחבת. ואי"ה במ"א אות ה' יבואר עוד:

הנהגות הפס"ט

רשב ש"ה פ"ג ב' נר
 שאמרנו שאסור ל"שבות
 אפילו לצורך גופו וד"ה
 בקובו אבוד. ושניא מכ
 ט' [כלאבתו לאיסור] [שכתב
 לטלטלו] [לנזק] גו
 ולצורך [מקומו] טעו
 [משום דלא איחתיקאי] [ב]
 החששות] להכי, שהרי ה
 [מותר לטלטלו] לצורך גו
 ולצורך [מקומו] אבל נ
 שהדליק בו, ש
 [השמשות ה] אס
 לטלטל כלל [אפילו לצור
 גופו ומקומו, דבעדו] [נר]
 פשיטא) דאסור בכל גוה

אחר פתיחה כוללת, אות ככ). ויתר הדברים יבוארו אי"ה במ"א כאן וסוף
 (ד) י"ש. עין ט"ו. ואפשר שיהא פתחן נתיב שם דבר חשוב מאוד,
 מכל מקום עקרו של נר בסיס לשלחבת. ואי"ה במ"א אות ה' יבואר עוד:

מחצית השקל

ידי א"ה כו. כפ"ק צריך שיהא ה"הם השיב בו. וכמו שכתוב לקמן
 עין ש"י [סיף ח] כאלו התנה. דהא חזינן דהניח עליו לחם כדי לטלטלו
 טל ידו: וצריך עיון דהא השבן נעצבו בו. ואם כן מה בכך דהשמן יותר
 חשוב מהלחם, כיון שהשמן גופיה אין בו איסור מוקצה: כלומר יד"ה
 בו ועשויה כ"כ כו ועין בה שכתבתי סימן רע"ז פ"ג. ר"ל, דשם כתב
 מ"א סי' ח' דאם על השולחן שהנז עומד עליו היה בין השמשות לחם
 ושאר דברים, היו בסיס לאיסור ולהיתר, ע"ש. ואמאי לא נימא דמכל מקום
 השלחבת חשוב לו יותר בשעה שירדק יותר מן הלחם ושאר דברים. ולכן
 כתב מ"א לחלק, דרוק במנורה שהיא עשויה לנזק ולא ללחם אמרינן הכי,
 מה שאין כן השולחן שעשוי ללחם כמו להעמיד עליו המנורה. וכן דייקן
 דברי חספוס [שם כו, א] ר"ה ה"ח שהביא מ"א שם בסימן רע"ז, דהמאי
 דאי לאו דגם שמן ופחילה היו בסיס, גם הנז היה נקרא בסיס לאיסור
 היינו השלחבת וגם להיתר דהיינו שמן ופחילה. והרי שלחבת יותר חשיב
 בשעה שרוא דולק יותר מן (הכלי) [השמן והפחילה], אלא על כרחך דרוק
 נזר לחם חשיב יותר, דאין המנורה עשוי ללחם, מה שאין כן לשמן ופחילה
 המנורה עשויה בעדם כמו לשלחבת, לכן לא אמרינן דשלחבת חשיב יותר:
 (כ"ה) ב"ה כו. כיון שישו"י שבות בו וד"א כ"ו שכתב ב"י בשם הרשב"ץ,
 אבל מה שאינו אסור כי אם הואיל ונעשה בסיס, כזה מהני תנאי. אבל המגיד
 משנה לא סבירא ליה כן, דאפילו בבסיס לא מהני תנאי, רק בסיס דנז
 דעשוי לכבות מהני תנאי: אפילו כפוסה רשיעה. דעשוי ליפול והוי דומיא
 דנז דעשוי לכבות, ואפילו הכי לא מהני תנאי: פשוט דכיון שוב קיימא
 אן כרבי יהודה כו. ר"ל, כיון דסוכה רעועה עשוי ליפול ואדם יושב בעשה
 אימתי חפול הסוכה, וכדאמרינן ב"ש"ט (ב"ב ל, ב) אם כן סחמא הוי כאלו
 ש"ד

ל"ל (ו) מ"א כ"ד דאתקצי א"בין השמשות. ולאו היה נסים לאיסור
 לנז, ומגו דאתקצי וכו', ומה מועיל נתינת הלחם נעשוי: (יד) שם פ"ה בש"ה
 שהוא דרוק. דהא איסור טלטול הנז אפילו נשעה שדולק אינו אלא מהימר נעשה
 נסים לשלחבת, וכיון שהניחו הלחם מערב שנת הנז נעשה הנז בסיס ואיסור:

להסתפק מהמותר כגון קנדי"ל"א של שומן: (מ) ב"ד ס"ב כ"ו שכתוב ב"ש"ט
 ש"ח. עין שם סעיף ג': (ס) שם דבמניח נעשה בסיס, נמחר כסימן ש"ט
 סעיף ד': (י) שם ב"ב ד' דבר האסור. והוא הדין הנז דנעשה נסים (לשלחבת,
 וכמו שכתבנו א"ו ג'): (א) שם א"א נעשה בסיס, ר"ל, כיון דמקפיד שלא יהיה

עש"ו

עמ"י

בינ"ו

זרח בחושך אור לישראל

זרח בחושך אור לישראל

Aba Sha'ul, Ben Tsiyon
ספר

אור לציון

תשובות ב'

הלכות פסוקות — אורח חיים א'
כולל תשובות, פסקי הלכות, וחקרי דינים
לפי סדר שו"ע או"ח עד הלכות שבת

אשר חברתי וערכתני בחמלת ה' עלי
הצב"י **בן ציון אבא שאול** ס"ט
ראש ישיבת "פורת יוסף" ירושלים

יד"ל ע"י
מכון "אור לציון"
פה עיה"ק ירושלים ת"ו

שנת כרך את עמך (תשנ"ג) לפ"ק

7 כא. שא"ה. האם אפשר להתנות לטלטל פמוט אחר שיכבה הנר הדולק בו.

תשובה. פמוט שעשוי מקשה אחת, אפשר להתנות לטלטלו לאחר שיכבה, אבל אם עשוי חלקים חלקים, או שנראה כעשוי חלקים, אין מועיל בו תנאי. וכל זה בפמוט שדולק בו שמן או שיש בו נר שעוה או פרפין, אבל פתילה שישאר בה נפט אף לאחר שיכבה הנר, כגון שהפתילה לא מגיעה עד סוף הכלי, וכן פמוט יקר שמקפיד עליו, אין מועיל בהם תנאי כדי לטלטלם אף לאחר שהנר יכבה. ומכל מקום אם נותן חלות שבת וכדומה מדברים החשובים על המגש שעומד בו הפמוט, או על השולחן קודם כניסת השבת, יכול לטלטל את המגש או את השולחן לאחר שיכבה הנר. L

ואפשר שאף כלאחר יד אין לטלטל פמוטים אלו בשבת, שאעפ"י שקי"ל שמוותר לטלטל מוקצה כלאחר יד, וכמ"ש הרמ"א בסימן ש"ח סוף סעיף ג', וראה גם בשו"ע שם סעיף מ"ג, אפשר שכאן שהטעם שאין לטלטלו הוא מטעם שמא יתפרק ויבוא לתקנו בשבת, א"כ גם בטלטול כלאחר יד יש חשש שמא יפול ויתפרק ויבוא לתקנו, וצ"ע.

והנה כתב בתשב"ץ חלק ד' סימן ז' בטעם הדבר שמוותר לטלטלו אחר שכבה, משום שאין השמן מוקצה מצד עצמו, אלא שהוקצה לאורו, ולכן כשיכבה אורו מותר לטלטל את הנר. וטעמו הוא משום שאין השמן נעשה בסיס לדבר האסור, אלא הפתילה בלבד, ולכן אין לאסור את השמן מטעם בסיס לדבר האסור, וגם לא מטעם מיגו דאתקצאי, משום שלא הוקצה גופו אלא לצורך אורו, ע"ש. מוכח מדבריו שכל ההיתר הוא דוקא בנר שמן, אבל נר של נפט אסור לטלטלו אף לאחר שכבה אם נשאר בו נפט, כגון שהפתילה לא מגיעה עד התחתית, או שכבה לפני שנגמר הנפט, כיון שהנפט מוקצה מחמת גופו.

ואפילו אין שם אלא רוח מצויה. מוכח מדברי מרן שדוקא בקרובה אל הדלת שהרוח מנשבת שם וגורמת להבעיר יותר אסור, אבל אם היא רחוקה מותר. ונראה שאף שהשלהבת מתענעת, אין זה מוכרח שיש הבערה גדולה יותר של הנר, ומותר לפתוח את הדלת.

ואף שכפתיתת הדלת הוא מוסיף יותר חמצן לחרד וגורם להבעיר יותר, מותר. והטעם הוא משום שהחמצן לא גורם להגדלת הבעירה מיד עם פתיחת הדלת או החלון. אלא רק לאחר מכן, וכיון שאינו מתכוין ולא ניהא ליה, יש להתיר בזה. וראה עוד מה שנתבאר בזה להלן בפרק ל' בבאורים לתשובה י"ע"ש.

כא. בשו"ע סימן רע"ט סעיף ד' כתב, אם התנה מע"ש על נר זה שיטלטלנו משיכבה, מותר לטלטלו אחר שיכבה. והרמ"א שם כתב דלא מהני בו תנאי, וכן נוהגים במקומם. וכתב בברכ"י שם אות ג' שמנהג בני ספרד להתנות לטלטל את הנר, ומותר לטלטלו לכל צורך, וכמ"ש בתשב"ץ ח"ד סימן ז', והובא בברכ"י שם אות ד'. וראה שם באות ה', שדי בתנאי אחד לכל השנה. ואף נר שעוה מועיל בו תנאי, שהרי נר של שעוה תורת כלי עליו, כמו שכתב במג"א בסימן ש"ח ס"ק ל"ו שנו של שעוה הוא כלי שמלאכתו לאיסור.

וכל זה בפמוט העשוי מקשה אחת, אבל אין התנאי מועיל לפמוט שעשוי מחלקים או נראה כעשוי מחלקים, שהרי אפילו לא הדליקו בו באותה שבת אסור, וכמ"ש בשו"ע שם סעיף ז', שמא יפול ויתפרק ויחזירנו בשבת, ע"ש. ורוב הפמוטים היום נראים כשל פרקים, וכל שמסתפק בו אם עשוי פרקים או רק בצורה של פרקים, אין לטלטלו בשבת.

ואם הפמוטים יקרים שאדם חס עליהם, הוי מוקצה מחמת חסרון כיס, ולא מהני בהם תנאי בכל אופן. ומ"מ אם נותן פת חשובה על המגש או על השולחן, יכול לטלטל לאחר שכבה הנר, שאז נעשה המגש בסיס לדבר האסור והמותר, ומותר בטלטול. כמבואר בשו"ע בסימן ש"י סעיף ח', ואעפ"י שבשו"ע בסימן רע"ט סעיף ג' כתב שאין להתיר לטלטל פמוט ע"י לחם, זהו דוקא כמעט לחם, שאינו חשוב, אבל בפת שלימה וכדומה, שהוא יותר חשוב מן הנר, ודאי שאפשר לטלטל, ובפרט בימינו שאין משתמשים בנר, אלא באור החשמל, ודאי שהפת חשובה יותר. L

פר, ומשמ
מאוס לכל
דפטיעה ליה
זוהלי הוא

ורבכה"ג אסור אפילו בטלטול מן הצד כמ"ש
בסימן שי"א (פ"ה) ע"ש, וממילא דאסור גם
לומר לאינו יהודי, ולכן הוצרכנו לטעם דהו"ל
כאלו התנה מתחלה וכוה התנאי מועיל אפילו
להאוסרים [עין מג"א סק"ע שכחנ זה על דברי
הרמ"א, והא הרמ"א לא החיר רק משום שנס האינו יהודי
לרין לזה כמ"ש נענמו שס סקי"א, אמנס לדברי ר"ת אחי
שפיר דו"ק]:

להמוקפה וגם שנהכרת יסתלק המוקפה מעליה, ולכן נכל
נסיס לא אמרין כן, וכן לא נענס המוקפה אס לא כשאינו
זולל גם נזין השמשות כננו סוכה, ולכן לא מהני חנאי
נסוכה רעועה נסימן תקי"ס (פ"ו). ודעמו של המג"א נפלא
ממני ול"ע דו"ק]:

ה (פי' מרמז)
: וא"כ נר
ש מתירים
ן כי כל
חותר אלא
ד. עכ"ל.
רו שהם
שמדחה
אמרו כן,
אסטניס
הר, ולכן
מי שהוא
דמדינא

יא בסימן שי"א (פ"ג) ועין פ"י שס ס"ה) יחבאר ג
דהבסיס לדבר האסור ולדבר
המותר מותר בטלטול, ועל פי זה יש טועים
להניח לחם על הנר כשבת ולטלטלו, וטעות
גמור הוא זה דצריך שיהא הבסיס להאסור
ולהמותר מבעוד יום. ואע"ג דבמת אמרין
מניח עליו ככר או תנוק ומטלטלו כמ"ש בסימן
שי"א, הא באמת אמרו חז"ל [קמנ]: דלא התירו
ככר או תנוק אלא למת בלבד כשמוטל בחמה
משום כבוד הבריות שלא יתקלקל ולא בשאר
מוקצה, דבשאר מוקצות כיון שבכין השמשות
נעשה בסיס להאיסור בלבד לא יצא מאיסורו,
ומה יתן ומה יוסיף אם יוסיפו עליו בשבת דבר
המותר, עיקר הבסיסה הוא בין השמשות:

ד ה ו' דינא' פסק רבינו הבי"ב בסעיף ד' להיתר
זזה לשונו: אם התנה על נר זה
שיטלטלנו משיכבה, מותר לטלטלו אחר שכבה.
עכ"ל. וביאר דבריו בספרו הגדול דכיון דזהו
באיסור דרבנן והרמב"ן והרשב"א פסקו להקל
שומעין להם, וגם הריב"ש לא מלאו לבו
לדחות דבריהם ע"ש. ומ"מ רבינו הרמ"א כתב
די"א דלא מהני תנאי, וכן נוהגין במדינות אלו.
עכ"ל. דס"ל דכיון דבין השמשות מוכרח
להבדל מזה לא מהני תנאי. ואפילו להסוברים
בסימן תקי"ח (ע) דגם בסוכה רעועה מהני
תנאי בעצי הסוכה ג"כ לא דמי, דהתם הסוכה
עשויה מקודם ועתה בבין השמשות יושב
ומצפה מתי תפול, משא"כ כנר דעיקר הקצאתה
בין השמשות ואין יועיל התנאי, שהרי דחייה
בבין השמשות בידים את הנר שיהא בסיס
להשלהבת לצורך שבת, כמו שכתבו החוספות
[מד. סוף ד"ה שנה, ועין מג"א סק"ו]:

ש תנאי
בשבת
עוד יום
מותר
שפקפק
ת פורש
אתקצאי
י"ג"ש סי'
זה [ל]:
הם כל
ס בבין
ן בעל
ל כיון
שבסיס
אתכבה
ין מג"א
ונתנו כן
א נסיס

יב ולכן אם מבעוד יום הניחו על הנר הלחם
יש פנים להתיר. אמנם גם כזה יש
לפקפק דהא בעינן עכ"פ שהדבר המותר יהיה
בו חשיבות לפחות כהדבר האסור, דאל"כ בטל
הוא להדבר האסור וזה מוכח בגמרא [מו].
ע"ש, ולגבי השמן והשלהבת שמאירים בליל
שבת אין בהלחם שום חשיבות נגדם לפי שהוא
צריך להם עתה וא"כ עיקר הבסיסה הוא לדבר
האסור, לכן אין לסמוך על היתר זה. ומ"מ י"ל
דמועיל הלחם, דזה עושה כאלו היה תנאי
בדבר שהרי זהו עצמו כאלו דיבר שאינו מסיח
דעתו ממנו בין השמשות דמותר לדעת רבינו
הבי"ב בסעיף ד"ו, ואפילו לרבינו הרמ"א שם
שאוסר בתנאי מ"מ לזה יש לצרף גם הבסיס
[וחו כוונת המג"א סק"ה ע"ס], דבאמת (אין) סברא
זו דעיקר הבסיסה הוא להשמן והשלהבת מפני

י ובתב עוד דנוהגין לטלטלו ע"י אינו יהודי,
ואין כזה משום איסור אמירה לאינו
יהודי הואיל והמנהג כך הו"ל כאלו התנה
מתחלה ושרי. עכ"ל. והא דהוצרך לטעם זה
והרי כבר פסק בסימן רע"ו (פ"ט) דע"י אינו
יהודי מותר הטלטול, שאני התם משום דגם
האינו יהודי צריך לזה [כמ"ש שס המג"א סק"א]
וכמו שבארנו שם סעיף ט"ז. ואפילו לפי מה
שכתבנו שם סעיף י"ז בשם ר"ת דאפילו לצורך
ישראל עצמו מותר, זהו מטעם שביכולת
הישראל לעשות בעצמו ע"י טלטול מן הצד
כמ"ש שם, וזהו כשהישראל צריך לצורך גופו
דאו מותר בטלטול מן הצד, אבל בכאן ההיתר
הוא אפילו א"צ לצורך גופו אלא שמטלטלו
להצניע במקום המוצנע שלא יגנובו אותו

פסקי משנה ברורה

וין במשנ"ב (מק"י): ומ"מ סיים המחבר שאין לסמוך ע"ז, והטעם דכיון דהמנורה עיקר עשייתה כשכיל השלהבת לכן נעשית
חמדי טפל ובסיס השלהבת ולא לחם ושאר דברים אף שהם חשובים יותר. (ע"ש עוד דמי שיהא נחשט נסיס לדברי האסור והמתר

כמנ כס
מי שידוע

לוי ופנר

לחצות פני 1981 א

שצריך להם עתה אינה ברורה כל כך, דאם רק יש חשיבות בהלחם מה לנו מה שצריך עתה להשמן והשלהבת, ובגמרא שם משמע דרק בעצם החשיבות תלוי ולא בהזמן ע"ש ומה שכתב המג"א שם ראיה מרש"י מ"ו. ד"ה לדבר האסור דמורה ר"ש שהכלי טפל לשלהבת ע"ש, לא הנגתי דוולמי כן הוא דשם ליכא דבר המותר דגם השמן טפל לשלהבת כמו שכתבו בחוספות שם בד"ה הנ"ל ע"ש, ואין זה ענין ללחם:

ה יג נר שהדליקו בשבת לחיה ולחולה וילדה החיה ונתרפא החולה, מותר לטלטלו לאחר הכיבוי, דזה לא מיקרי דחיה בידים כיון שבהיתר הדליק, ועוד דאין מוקצה לחצי שבת כמ"ש בסעיף ג'. ולכן גם המדליק את הנר בשבת בשוגג מותר לטלטלו אחר שכבה, וה"ה כמוזד כיון שהטעם כמ"ש, אלא דבמוזד אי אפשר לישראל לעשות, ומיהו במדליק לחיה ולחולה קודם בין השמשות הוה מוקצה לכל השבתותיו, אף על גב דלא שייך בהם מוקצה כיון שמוזד בעדם להדליק גם בשבת, מיהו עכ"פ כיון דהם דלוקים בין השמשות אתקצאי לכולי יומא, שהרי עתה כשיש נר אסור להדליק בעדם [נ"ל]:

יד זגד שלא הדליקו בו באותו שבת מותר ו לטלטלו, ואפילו הוא של חרס דמאיס מותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו [מג"א סק"ז] כדין כלי שמלאכתו לאיסור כמ"ש בסימן ש"ח (סי"ג), ואפילו הוא של נפט דמסרית מותר, דקיי"ל מוקצה מחמת מיאוס מותר כמ"ש שם (פ"ט ס'). וכבר כתבנו בריש הסימן דכל זה לא שייך בנרות שלנו ע"ש. ומורה בין גדולה בין קטנה, אם היא של חוליות שעשויה פרקים פרקים אין מטלטלין אותה, דחיישינן שמא תפול ותתפרק ויחזירנה ונמצא עושה כלי בשבת. ואין זה שייכות למאי דקיי"ל אין בניין בכלים, דבעשיית כלי מחדש הכל מודים שיש בניין כמ"ש בסימן שי"ד (פ"א) ע"ש. ואפילו אם אינה של פרקים אלא שיש בה חריצים סביב ודומה לשל פרקים, אסור לטלטלה, דגזרינן מפני הרואים שיאמרו שהיא של פרקים ויבואו להתיר של פרקים וזהו קרוב לבא לידי חלול שבת ולכן לא פלוג רבנן. וכלים שאין דרכן להתפרק כשנופלים, מותר לטלטלן. וכן אפילו של פרקים אם דרכן להיות רפויין מותרין בטלטול, ואף אם נפל מותר להחזיר פרקיו כמ"ש בסימן שי"ג (פ"א) ע"ש:

רפ דין מצות עונה בשבת וכו' ג' סעיפים:

א כתב הטור דקורא קריאת שמע בליל שבת כבשאר הלילות ע"ש. כלומר דלא תימא כיון דאין אומרים בשבת שומר עמו ישראל לעד מפני שהשבת שומרינו כמ"ש בסימן רס"ז (פ"ו), וא"כ גם פסוקי קריאת שמע שהם שמירה מפני המזיקין לא נאמר בשבת, קמ"ל דצריכין לומר [נ"ח (פ"א)]. והטעם שאין אנו מוחזקין בשומרי שבת כראוי, ועוד שיש הפרש בין יחיד לציבור כמ"ש שם (פ"ח):

ב איתא בכתובות [סנ:] 'אשר פרוי יתן בעתו'

פסקי משנה ברורה

דאל"ה רק ייחד אותו להדלקה הוי כלי שמלאכתו היתיר. (ומשנת מוכרי שלא חלקו בין נרות שלט לנרות, וכ"ע במשנה סק"ג ששבת נמי הכי.)

נעין שהא דבר המותר חסון יתיר. [הן במשנ"ב (פסק"ו) כתב דאפילו החולק בערב שבת וכבה מותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו. וכן בביה"ל (פ"ו ד"ה נג) הוסיף דדוקא שנשחמש בו.

בתורה ע"ש, ועליהם נז ד' לסריסים אשר ישמרו לזה בתורה בראשי פסוקי (ו) ושמרו בני"י [נ"א] סוף פרק מרוב שום בערב שבת או כי [שם נגמלא ויקי פ"ג]. ואין מפני שנמצא בספר ח מבטלים תאוה רק שו ע"ש, ואין אנו בקיאים דברים מלוחים ממעט ועדשים מבושלים כש: הזרע. ובפ"ק דיומא [וביצה ויין ובשר שמן ועוד חשיב שם דברינ ע

ב ג קיי"ל דמותר לבעו [כמוזד ו.], וז

א גרסינן במגילה [לבית הכנו שבת, ויפה למהר ביו [רש"י (ד"ה ונשנת)], ומנ שבת [שם (ד"ה וממחרין) ה"ד] אומר בשבת [קריאת שמע כוותיק שישמעו פירוש של הסדרה. ולפ"ז יש ל א שכתב בסימן זה (פ"א) יתיר לבא לבית הכנו של חול כתיב 'בבוי נאמר 'וביום השבת' עכ"ל, וזהו כנגד הגכ ס"ל דזה שאמרו מו ימי החול דלא הזכי כנגד יו"ט שאומר

בעזהש"ת

עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ

שו"ת

נשמת שבת

חלק ג (ב)

הלכות מוקצה

*

כולל בירורי הלכות בהלכות שבת המצויים
(השייכים לשו"ע סי' ש"ח - שי"ב)

*

כל אלה חוכרו יחדיו בעזרת ד' יתברך ויתעלה

ע"י הצעיר באלפי

ישראל דוד הארפענעם

רב דביהמ"ד "ישראל והזמנים"

מח"ס ישראל והזמנים ג"ח, שו"ת ויברך דוד ה"ח

ספר חינוך ישראל, ס' נשמת ישראל ג"ח

שו"ת מקדש ישראל ז"ח, וש"א"ס

ברוקלין נ.י. - אלוף תשע"ב לפ"ק

דפוס הכתב

תר"ו לא מהני "מעט לחם" לשויה בסיס להיתר כנגד חשיכות נרות שבת.

אם יש הידור שימוש על השולחן כל החלות של שבת

ואגב ראיתי בסי' שבות יצחק (ע' קפ"ט) שיוצא מסתמת המ"ב דאם הניח חלה על השולחן שעליו הנרות אפילו יש לו בביתו עוד ככרות חלות שנמצא שאין הכרח בשבילו לככר זה לסעודת שבת, והיה מותר על ככר זה ולא על הנר, אעפ"כ כיון שדעתו לאכול ככר זה חשיבי טפי מהשלהבת, ואינו מוכרח נוע' בהגהות רע"א משם שו"ת מקור ברוך ודוק], ובשו"ת אגר"מ (או"ח ח"ה סי' כ"ב אות י"ז) לאחר שכ' דלגבי בסיס לאיסור ולהיתר הולכים לפי החשיבות לגבי האדם, ולא לפי ערך הכספי, דכשיש חפץ של היתר הנצרך לאדם מאוד ושימושו תדיר, כגון משקפיים הרי זה יותר חשוב לו מאשר סכום גדול של כסף, סיים שמיהת אם יש לו זוג משקפיים נוסף נאסר הבסיס, דבכה"ג סכום הכסף הגדול חשוב לו יותר, והכ"ג לנידונינו.

מיהו מה שיש לא עוד הרבה לחם פשוט (שאוכל כימות החול) זה אינו מפיק חשיבות חלות של שבת, כיון שמנהג העולם לדקדק לאכול בשבת חלות (לא לחם פשוט).

עוד מסתבר שאם הכין לשבת ב' חלות, א' שיאכל בסעודת הלילה וא' שיאכל בסעודת היום דמהני שימוש על השולחן רק החלה שיאכל בסעודת הלילה, דלא שייך לומר שבכיהשמ"ש מצות הנר חשוב לו יותר משום שיכול לאכול לחם השני, דהא לחם השני מיועד לסעודת היום.

***

סימן תרי"ב

שאלה - אי מהני שימוש שאר המאכלים של שבת על השולחן, והאם מהני

סימן תרי"א

שאלה - אי מהני שינוח על גבי השולחן (שיש עליו מנורה של שבת) בילקעל"ע (חלת לחם משנה קטנה) שמתשמש עמה לצורך מצות 'לחם משנה' גרידא שהשולחן יחשב על ידי כך בסיס לאיסור ולהיתר.

תשובה - לא מהני. מסתבר דאותן שאין קובעין הסעודה על הבילקעל"ע רק על חלות הגדולות ורק משתמשים עמו לצורך לח"מ דלא מהני הבילקעל"ע להתיר טלטול השולחן (מדין בסיס לאיסור ולהיתר) ש"ל שבכה"ג הנרות חשוכים יותר מהבילקעל"ע, דרק חלות של סעודת שבת חשוב יותר מהנרות, וכמו שהדגישו הפוסקים הטעם דהלחם שהוא "לצורך סעודת שבת" חשוב לו יותר מהנר (או שאר מאכלים שהם 'לצורך שבת' חשובים יותר מהנרות, ע' להלן) [ע' חיי"א (כלל ס"ז ה"ד) וצ"ע ללשון שו"ע הרב (סי' רע"ז ס"ו, במוסגר) שסתם לחם "לצורך השבת"], ואכתי צ"ע אי נימא דמהני נמי אם מונח על השולחן איזה ספר, או זמירות לכבוד שבת (ע' בדברינו בסי' תרי"ג) מסתבר דלא גריעי מזה חלת לחם לצורך לחם משנה וצ"ע, עוד העיר הגרצ"א זארגער שליט"א לפמש"כ בפמ"ג (רעט-ה בא"א) ובערוה"ש (רעט-יב) דמאי דמהני לחם הוא דבזה הוי כמו תנאי, וסומכין על המ"ד (בסי' רע"ט ס"ד) שמועיל תנאי (ורק לטלטל המנורה עצמה לא סמכין על תנאי משא"כ בנוגע לטלטל השולחן) י"ל דמהני נמי חלת לח"מ.

שאלה שנוראה שאם יאכל סעודה שלישית בכיתו, ובדעתו לקבוע עליו סעודה ג' דמהני, שס"ג הוא ג"כ מכלל סעודות שבת, ונכלל במה שכתבו דסעודות שבת חשוב לו יותר מהנרות [נאף שהוא רק חלה קטנה, וכן יוצא מלשון שו"ע הרב (סי' רע"ט ס"ד) דמהני נמי "מעט לחם"], אמנם לפי דברי הריב"ש המובא בדברינו בסי'

מחמת (ס)

על מה המנורה או צרך

סק"ו) ני לחם מצוותו

מאחר עצמה החלות, גם דמי החיי"א

כיון (ה) על

מוטות על צורך מאכלי כנגד

לה על

ה של מיהו

המנורה

בת על מת לא

מונחין

ך כגון

שימת פירות או מעדנים וממתקים שיאכל בשבת.

תשובה - מהני נמי שימת א' ממאכלי שבת, או בקבוק היין, אבל

פירות וממתקים י"ל דלא מהני. הנה במג"א (סי' רע"ז סק"ח) כ' שאם משים על השולחן "ככרות ושאר דברים" פשיטא דהם חשובים יותר מן הנר ומותר לטלטל השולחן יעו"ש (וכ"ה במ"ב שם סק"י"ח), ויל"ע כמה שכ' "ושאר דברים" (כו"ו החיבור) אי או או קאמר (או ככרות או שאר דברים) או זה ואף זה קאמר, ומדברי שו"ע הרב שם (ס"ו) יוצא דאו או' קתני (שלאחר שכ' דמהני לחם שלצורך שבת, כ' שכמו כן אם היו מונחים על השולחן שאר דברים שאינם מוקצים.. אם הם חשובים יותר מן דליקת הנר דהיינו מן השלהבת שהנר נעשה בסיס אליה יכול לטלטלו וכו') יעו"ש, וכן בערוה"ש שם (ס"י) כ' שאם מונחים על השולחן לחם "או" קערות לא נעשו בסיס להאיסור כלל [ואף שבחיי"א (כלל ס"ז ס"ד) ובס' קיצור שו"ע (סי' פ"ט ס"ב) הזכירו רק דמהני שימת חלת לחם, אין ראייה דאילו שאר דברים לא מהני, שי"ל דהם מדברים מסגנון דעלמא שהדרך להשים על השולחן בכניסת שבת חלת לחם שבוצעים עליו כליל שבת, ובס' דרך החיים מתחילה הזכיר דמהני אם היה מונח גם ככרות ושאר דברים שצריך להגן ג"כ, ובסו"ד כ' שיניח החלות וכו' מוכח נמי דאו או קתני (עכ"פ ודאי דסגי בככרות גרידא)].

← **ופשטות הדבר דהמג"א בזה לשיטתו בסי'**

רע"ט (סק"ה) דלא בעינן שהחלה יהא חשוב יותר "מהשמן", אלא סגי שהחלה הוא חשוב יותר "מהשלהבת" (דהשמן אינו אסור אלא משום שהוא בסיס להשלהבת) וכ"ה לשון שו"ע הרב והמ"ב בסי' רע"ז הנ"ל (סק"י"ח ובשעה"צ סק"י"ח), אבל לא בעינן שיהא יותר חשוב גם מן כל המנורה (אף שהמנורה ודאי מוקצית שהוא

נעשה בסיס להשלהבת, מ"מ סגי שההיתר יהא חשוב לו יותר משורש האיסור שהוא השלהבת), וכ"כ בתוס"ח שעל החיי"א, ממילא דכל דבר שהוא חשוב יותר "מהשלהבת" של הנרות (שהשלהבת הוא שורש האיסור של נר) על כן מהני נמי שאר דברים, שהוא חשוב לו יותר מהשלהבת שבנר.

ומשמיה דבעל שבט הלוי שליט"א ראיתי דגם מאכלי שבת מועיל כיון שהוא צורך להאדם בשבת (אבל במניח דבר 'שיווי' צריך שיהיו שוים יותר מהפוטות).

גם נראה שאם הניח על השולחן בקבוק יין לצורך קידוש דמהני נמי, שהוא ג"כ לצורך וחלק מן סעודת שבת (וחשובה לו יותר מהשלהבת), אבל לכתחלה יניח על השולחן את החלה דוקא כמו שסתמו הפוסקים, וכמו שהוא מנהג העולם.

פירות וממתקים

→ **מיהו אולי דלא מהני פירות ומעדנים מאחר שאינם נחוצים לו כל כך לצורך השבת, ואף שיוצא מד' המג"א (סי' רע"ט) דסגי שההיתר יהי' שוה מן השלהבת (וכ"ה לשון המ"ב בסי' רע"ז סק"י"ח), מ"מ חשיבות השלהבת אינה נמדדת לפי שוויו בדמים רק לפי נחיצותו אליו ורצונו בה, וכיון שהוא נרות של מצוה ודאי דהם חשובים עליו יותר מפירות שאינם מעיקרי סעודת שבת, ובהרבה פעמים הוא מוותר עליהם לגמרי.**

***

סימן תרי"ג

דשאלה - אי מהני שישים "ספר" על השולחן שעליו הנרות כדי שיחשב ע"כ בסיס לאיסור ולהיתר.

ואת"ל דמהני האם מהני נמי ספרי נשים כגון ספר "צאינה ראינה".

תשובה - אם הוא (הוא או

הקודם כתבנו דמהני נמי דבר שהוא צריך לו בשבת נמי שישים על השולחן בשבת ללמוד מתוכה ב

מיהו כל זה כתנאי שהו מתוכו בשבת שם

הלכה או ספר חסידי (הסעודה) כלשון שו"ע ה (הלחם) דמה שהוא "לצור שכל שכן בשאה"ד) וכ"כ ושאר דברים "שצריך

חשובים יותר מן הנר, ד הדולקת ונעשית בסיס ל ספרי קודש שהוא לצורך כנגד כולם נועד מצד תמימה וגו' הנחמדים מז

חשובה ונחוצה לו יו מהנרות], אבל זה לא להשתמש בו בשבת, דלא איזה ספר מהארון ומע (ומסתבר דבכה"ג אפילו מביהכ"נ) דלא סגי כיון מעונ

וראיתי מי שכ' דלעול דברי הלבוש

דמצילין תיק הספר עם בתוכן מעות משום דכו משום קדושתן וכו' זו יעו"ש ממילא דה"ה ל שבות יצחק פט"ז אות ז אפילו בספר שלא ילמו לא דמי כלל, דדיני בו מונחין לעצמן על הע

וי"ע מהו אם מונח ע שבכית מתפלל

תשובה - אם הוא ספר שילמדו מתוכה
(הוא או היא) מהני. בסימן הקודם כתבנו דמהני נמי שיסום על השולחן כל דבר שהוא צריך לו בשבת, ולכאורה לפי זה מהני נמי שיסום על השולחן ספר שהוא נצרך לו בשבת ללמוד מתוכה ביושבו אצל השולחן.

מיהו כל זה כתנאי שהוא ספר שבדעתו ללמוד מתוכו בשבת שם על השולחן (כגון ספרי הלכה או ספר חסידי שמעיין בתוכה בשעת הסעודה) כלשון שו"ע הרב (בס"ו במוסגר, גבי הלחם) דמה שהוא "לצורך שבת" מהני (וממילא שכל שכן בשאה"ד) וכ"כ המ"ב (סקי"ח) דככרות ושאר דברים "שצריך לשבת" (פשיטא דהם חשובים יותר מן הנר, דהיינו מן השלהבת הנר הדולקת ונעשית בסיס לגבייהו), דבכה"ג מהני ספרי קודש שהוא לצורך שבת, שהרי מצות ת"ת כנגד כולם נועד מצד קרא דכתיב תורת ה' תמימה וגו' הנחמדים מזהב ומפז רב וגו' על כן חשובה ונחוצה לו יותר (או עכ"פ כשזה מהנרות), אבל זה לא שייך כשאין בדעתו להשתמש בו בשבת, דלא כהטועים בזה שנוטלים איזה ספר מהארון ומשימין אותו על השולחן (ומסתבר דבכה"ג אפילו אם יביט בו קצת (בכואו מביהכ"נ) דלא סגי כיון שאינו ספר מיוחד שהוא מעונן בו).

וראיתי מי שכי' דלעולם מהני נתינת ספר על פי דברי הלבוש (סי' של"ד סט"ו) אהא דמצילין תיק הספר עם הספר וכו' אע"פ שיש בתוכן מעות משום דכולהו בטילין לגבי הספר משום קדושתן וכו' וה"ה לשאר ספרי קודש יעו"ש ממילא דה"ה לגבי בסיס עכ"ד (ע' בס' שבות יצחק פט"ז אות ה'), ולפי דבריו יהא מותר אפילו בספר שלא ילמוד מתוכה בשבת, ולדידי לא דמי כלל, דדיני בסיס שאני, ועוד דשניהם מונחין לעצמן על השולחן מפורדים זה מזה.

וי"ע מהו אם מונח על השולחן סידור שהנשים שבבית מתפללים מתוכו, ומסתבר דמהני

ל"מ להסוברים דנשים מחוייבות להתפלל בכל יום כל התפלות, אלא אף להסוברים דמדינא יוצאין הנשים בתפלה כל דהו (עכ"ז במ"ב סי' ק"ו סק"ד), מ"מ היות שמקפידות בשבת ק' להתפלל מסתבר דמהי נמי כשאר ספ"ק לאנשים.

אי מהני "זמירות"

עוד יל"ע מהו אם מונח על השולחן ספר "זמירות", שי"ל דלא מהני דאין חיוב באמירתן, אבל לעומת זה האומן ודאי שמקיים מצוה גמורה.

אי מהני ספר "צאינה וראינה"

להנ"ל י"ל דגם זה מהני, אלא שיש לרדן עלה קצת מצד אחר כיון שהכעל אינו מסתכל בספר זה כלל, ונמצא שלדידיה הנרות חשובים (ונצרכים) יותר, אולי אזלינן תמיד בחר הבעלים כדיוצא משו"ע סוס"י ש"ח דבמקוצה (ובס' ש"י גבי בסיס לאיסור ולהיתר) אזלינן תמיד בחר הבעה"ב של החפץ [ולשון המג"א סי' ש"י סק"ט דבעינן דלדידיה ההיתר חשוב יותר, ולא אזלינן בחר רובא דעלמא], מיהו מסתבר דאמרינן כלפי זה אשתו כגופו, ומהו שצורך בו לאשתו חשיב גם אצלו שחשוב יותר מהשלהבת.

ואכתי יל"ע אי מהני שיסום שם ספר שרק הבנים הקטנים מסתכלים בתוכה (כגון ס' שערי יצחק), מיהו פשוט דלא מהני ס' של סיפורי מעשיות.

ובעיקר הדבר י"ל דבזמניו שאין נהנין כל כך מהנרות שהרי בלא"ה הבית מלא אורה מן נרות העלעקטער הדלוקה י"ל דכל סוג ספר (אפילו זמירות) חשוב יותר, ובפרט לפי מה שנוטה בס' קצוה"ש (סי' קי"ט סוסקכ"ד) דהחשיבות של הנרות אינו מתחשב כלל מצד החיוב ומצות הדלקת נרות שבת, אלא מצד עצמו שהוא חשוב שמאיר את הבית, ומשערין אילמלי היה צריך להפסיד את החפץ בשביל האור אם

תר יהא להבת, כל דבר הנרות על כן יותר

תי דגם א צורך צריך

דוק יין לצורך יותר חן את שהוא

מאחר השבת, ההיתר ב בסי' אינה ו אליו י דהם סעודת לגמרי.

על כדי

נשים

היה נוח לו לשבת בחושך מפני שהחפץ חשוב אצלו יותר יעו"ש, ממילא בזמנינו שיש לנו נרות עלעקטערים כמעט שאין שום חשיבות להשלהבת של נרות שבת (מבלעדי המצוה שבה).

אל"א שראיתי דבר חידוש. בזמירות דברי יואל (אות ה') שבשולחנות שגם אוכלים עליו בשבת הקפיד שישימו עליו החלות (קודם שידליקו עליו את הנרות) כדי שייחשב בסיס לאיסור ולהיתר, אבל בשולחן שאין אוכלין עליו רק לומדים עליו, אז אם הדליק עליו נר שבת לא התמיר וסמך להקל אם מונחים עליו ספרים, ועיי"ש בהגה טעם החילוק שאם אוכלים ג"כ עליו אז רק חלות חשיבי כמו הנרות להחשיבו בסיס לאיסור ולהיתר, אבל בשולחן שרק לומדים שם סגי בספר. L

מהו בזמנינו בהמנורות של כסף היקרות

ומה שיל"ע אפילו לסכרת המקילים מהו במנורות של כסף היקרות של זמנינו שיש לדרן שהן מוקצין מצד עצמן. מדין מוקצה מחמת חסרון כיס, כיון שמקפידין מאוד שלא לעשות בהם שום שימוש אחרת (מלבד תשמישן הקבוע לצורך נרות שבת), א"כ שוב צריך שהדבר המתור יהיה חשוב יותר מעצם המנורה, ולא סגי במה שהוא שוה יותר "מהשלהבת" שבהנר, מ"מ י"ל דספר חשוב יותר מהמנורה דהחשיבות לענין בסיס אינו לפי שויות הממון רק לפי ערך חשיבות ההשתמשות, ובפרט בזמנינו שאין נהנין כל כך מהנרות, שהרי בלא"ה הבית מלא אורה מן נרות העלעקטער הדלוקה י"ל דהכל מודים דספר חשוב יותר כמש"כ למעלה, מיהו אכתי הוא רוצה שהמנורה (המוקצית) יהיה על השולחן, כדי לפאר את שולחן השבת.

וראיתי בס' שש"כ (פ"כ הערה רי"ד) משם הגרשז"א בדמקומות שהפמוטות הם כתכשיט לבית י"ל דאם לא הדליקו בהם בשבת אין עליהם איסור מוקצה, וממילא שאפילו

כשמדליק בהם הנרות אי"צ לבטל אלא את השלהבת (שיהיה ההיתר חשוב יותר מהשלהבת) שהיא עיקר המוקצה, ולא את הפמוטות שהם רק בסיס עיי"ב, וממילא בזמנינו שרובא דעלמא קונים מנורות מהודרות על מנת שישתמשו בחדא מחתי גם לקישוט הבית סגי שהדבר ההיתר שמניח עלה מער"ש יהיה חשוב יותר מהשלהבת של הנרות חנוכה גרידא, לא מן עצם המנורה, אלא שלא הבנתי דבריו דאפילו במקומות שהפמוטות הם כתכשיט לבית הן עכ"פ מוקצין מחמת חסרון כיס, דודאי שום אדם אינו מרשה שישתמשו בו לשאר שימושים, וגם מקפידים שלא יטלטלוהו ממקום למקום, אלא מייחדים להם מקום קבוע, והוי כשאר כלים שמייחדים לה מקום שדינם כמוקצה מחמת חסרון כיס, וממילא צריכים שיהא הדבר ההיתר חשוב יותר גם מעצם המנורה [שור"ר נמי בס' חוט שני (ג-סח) כסברת הגרשז"א הנ"ל לגבי פמוטות (שכ' החזו"א דהוי כסיכי זיירי ומזורי מאחר שאין להם שימוש אחר) אלא שהוסיף תנאי שכלי כסף שמעמידים אותם בבית לקישוט הבית יועמדים לפעמים לטלטלם להראות הקישוט אינם מוקצה דהקישוט זה גופא השימוש עיי"ב, אבל כמדומה שאין הדרך בשום פעם לטלטל 'מנורה' כדי להראות קישוטו (ורק בכלי כסף קטנים יותר מזדמן כן)]. L

א"א י"א

סימן תרי"ד

אשאל"ה - שכח להניח חלות (או ספר) על השולחן מערב שבת אבל היו על השולחן ערוכים כפות ומזלגות הנאות של שבת (לצורך סעודת ליל שבת) אי מחמתיה חשיב בסיס להיתר (הסכומים) ולאיסור (הנרות).

ומהו אם היה מונח על השולחן וועי"ז של כסף (או אפילו סתם כלי עם פרחים).

תשובה - מסתבר

מועיל, אבב כסף. והטעם דהא בכפות ומ בהכרח בשבת בשעת סעו הפוסקים דכל חפץ שהוא צו מועיל לשויה בסיס לאינ הטלטול (דכל חפץ שהוא צו חשוב לו יותר מן עצם "הש המוקצה דנר), ואף דכל הנ" אלא היכי תמצי להשתמש ז שבת (שהוא הדבר הנצרך) ל דין בסיס לחפץ שהוא שימ משמשי אדם (אפילו אותן י כל שכן כשהן מסוג הנא לכבוד שבת קודש) [ודמ בדברינו בס' כ"ח מכמה או סכומים אפילו שלא לצו עצמן].

משא"כ הוועי"ז של כסף

שאינ להאדם בהיותם בשבת על השולו בסיס לאיסור ולהיתר בעינן טפי, ומסתבר דאצל האדם ז חביבים לו יותר וצריכים לו הוועי"ז של כסף (שהוא

ומסתבר דמהני נמי שימ

זהב אף שאינו כל כך, אבל הוא חפ

אם המפה הפרוס על השולחן בסיס לא

ויותר מהנ"ל כ' בספר נ

החיים) דלדעת

נעשית בסיס להמנורה (

השולחן, ע' בדברינו בס'

הוי בסיס לאיסור (המנו

תשובה - מסתבר דכפות ומזלגות

מועיל, אבל לא הוועי"ז של כסף. והטעם דהא בכפות ומזלגות הוא צריך להם בהכרח בשבת בשעת סעודתו, וכבר הסכימו הפוסקים דכל חפץ שהוא צריך לו בהכרח בשבת מועיל לשויה בסיס לאיסור ולהיתר להתיר הטלטול (דכל חפץ שהוא צריך לו בשבת תמיד חשוב לו יותר מן עצם "השלהבת", שהוא מקור המוקצה דנר), ואף דכל הנ"ל אינם שימוש עצמי אלא היכי תמצוי להשתמש עמהם בשביל מאכלי שבת (שהוא הרבר הנצרך) לא מצינו נפק"מ לגבי דין בסיס לחפץ שהוא שימוש עצמי או משמשי משמשי אדם (אפילו אותן שהן מסוג הפשוטים, כל שכן כשהן מסוג הנאין שמשתמשין עמו לכבוד שבת קודש) נודמות דמיון מהמבואר בדברינו בסי"ח כ"ח מכמה אחרונים דמותר לטלטל סכומי"ם אפילו שלא לצורך כלל, כמו אוכלין עצמן].

משא"כ הוועי"ז של כסף (או כלי עם פרחים) שאין להאדם הכרח וצורך גמור בהיותם בשבת על השולחן, והא כדי לשוויה בסיס לאיסור ולהיתר בעינן שההיתר יהא חשוב טפי, ומסתבר דאצל האדם המנורה של נרות שבת חביבים לו יותר וצריכים לו יותר על השולחן מן הוועי"ז של כסף (שהוא רק בגדר לוקסע"ס).

ומסתבר דמהני נמי שימת מורה שעות כסף או זהב אף שאינו נצרך לעצם הסעודה כל כך, אבל הוא חפץ הנצרך לשבת.

אם המפה הפרוס על השולחן משוי את השולחן בסיס לאיסור ולהיתר

ויותר מהנ"ל כ' בספר נתיב חיים (שעל הדרך החיים) דלדעת הפוסקים דהמפה לא נעשית בסיס להמנורה (אפילו כשאין פת על השולחן, ע' בדברינו בסי"ח"ר) שוב גם השולחן הוי בסיס לאיסור (המנורה) ולהיתר (המפה)

עיי"ש, מיהו בקצות השלחן (בכדי השלחן סי"ק"ב סקי"א) הוכיח משו"ע הרב ודה"ח דהשולחן לא חשיב בסיס להיתר מחמת המפה (פי' והשולחן נשאר בסיס להמנורה), והטעם מאחר שאין השולחן משמש להמפה רק להיפך המפה משמשת להשולחן עיי"ש, ואולי דס"ל להנתיב חיים דהמפה לא נעשה לשמש את השולחן, אלא משמשת את האדם שאוכל עליו, ובפרט אם הוא מפה יקרה ונאה שמייפית החדר.

אלא שיש להעיר על דברי הנתיב חיים מחמת טעם אחר דודאי דהמפה בטל (בחשיבותו) כנגד הנורה, כיון דאין צורך גמור לשבת בהמפה, והוי כאיסור חשוב טפי דדינו כדן בסיס לדבר האסור, ואולי דמירי ממי שיש לו מפה יקרה ונאה. ל

סימן תרמ"ז

רשאלה - מי שאינו אוכל בביתו אי מהני שיניח חלה (או קופסת מצה) על השולחן כדי שיהא רשאי לטלטל את השולחן בשבת.

תשובה - לא מהני. נראה פשוט דלא מהני מאחר שהמנורה שוה פי כמה יותר, ודוקא בפת שאוכל ממנו בשבת אמרינן שחשובה לו יותר מהנרות.

ואף אח"ל דטעם שימת חלה דעלמא הוא משום שעיקר המוקצה הוא רק השלהבת, א"כ הכא נמי סוכ"ס החלה שוה יותר מן השלהבת, אמנם יש לומר להיפך דמצד מצות נרות שבת הנרות חשוב לו יותר מהחלה שאינו אוכל ממנו בשבת זה.

שו"ר נמי בס' קצה המטה (שעל מט"א סי' תר"ט סק"ב) דכיוצ"פ צריך להניח איזה דבר חשוב יותר מן הנרות, דהרי ככרות לא חשיבי

אח
בת
רק
למא
זדא
יתר
זח
הה,
זח
צין
שה
ים
ים
לה
לא
ם
ח
וי
ח
ם
ם
א
ם
ק

ביוכ"פ שאין בו אכילה ושתייה עיי"ב, ויש לדייק דבזה בעינן שיהא 'שוה' יותר מהנרות, ומשמע קצת דלא מהני שיניח קופסת בשמים על השולחן, כיון שהנרות (בצירוף המצוה של הדלקת הנרות) שוין יותר, וצ"ע.

L
☆☆☆

סימן תרט"ז

שאלה - אי מהני שיניח חלה על ספסל שמדליק עליו מנורת כסף של חנוכה שעיי"ב יתחשב בסיס לדבר המותר והאסור שיהא רשאי לטלטלו אח"כ ממקום הדלת, ואי מהני שיניח שם מורה שעות וכדומה שעל ידו יחשב בסיס להיתר.

תשובה - צ"ע אי מהני, אבל המנהג להקל בכ"ז. בפשטות דנתינת חלה

מהני, דנהי שהמנורה שוה פי הרבה יותר מהחלה (שמנורת כסף שוה הרבה מאות או אלפי דאלע"ר) וא"כ נימא דהו"ל בסיס בעיקר לדבר האסור, ואין לדמותו לחלה שמונח על השולחן שהוא מקום אכילתו, שי"ל ששם על השולחן החלות חשוכים יותר מחמת חשיכות מצות אכילת סעודת שבת (שקודמת לנר שבת כמג"א רס"ג סק"ד) משא"כ בכה"ג שהוא שלא במקומו, מ"מ לפמש"כ המג"א (סי' רע"ט סק"ה) דרק השלהבת הוא שמוקצה וסגי במה שההיתר חשוב יותר מהשלהבת, וחלה חשוב יותר מהשלהבת, [ואף שכ"ש דגם השלהבת היא חשובה והחלות אין לו חשיבות כנגדה עיי"ש במחצהש"ק דזה דוקא בנידון המנורה שעשויה רק בשביל הנרות אבל בשאר מקומות כל שחשובה יותר מהשלהבת סגין], ואף לדעת המקו"ח בהגהותיו שם והח"ס דגם השמן היא מוקצה גמור (מחמת איסור ומחמת מצותן) וממילא דבעינן שיהא ההיתר חשוב יותר מהשלהבת והשמן, מ"מ חלה וכל שכן במורה שעות שוה יותר גם מהשמן והשלהבת.

מיהו לאידך גיסא יש לפקפק דלא מהני מה שמניח חלה על הספסל שמדליקין עלה נרות חנוכה, מאחר שאין שם מקום החלות ואין שום תועלת להחלות או לצורך שימוש סעודתו שיהי' החלות מונחים שם על הספסל (שאינו מקום אכילתו ולא מקום שימורו, אדרבה מחייבשת שם בעמדו בחוץ, וגם עלולה להתטנף מנטיפת שמן וימנע אח"כ מלאוכלו) וניכר לכל ערמתו שהניחו שם כדי להתיר טלטול לא מסתבר שנרון בשבילו להספסל בסיס להחלה, ואפילו אם יניח שם תכשיטין יקרים מסופקני אם מהני כיון שהספסל שהניח אצל הדלת להדליק עלה נרות חנוכה לא נעשה כלל להיות בסיס להחזיק תכשיטין, וככלל במשך השנה שום אדם לא ישים תכשיטין על ספסל (שעלולין קטנים ליקחם משם), כל שכן עכשיו בחנוכה כשמשים הספסל אצל הדלת במקום עוברים ושבים אין שום סיבה בעולם לשום אדם להניח איזה חפצים על ספסל כזה, כל שכן לא תכשיטים (שיש לחוש שיטלוהו ילדים לשחוק עמהם) [וע' מה שהארכנו עוד בזה בשו"ת מקדש ישראל על חנוכה סי' רס"ט], אבל צ"ע שמנהג העולם להקל בכך, וחכ"א העיר עצה טובה לצאת מכל חשש שיחזיק על הספסל גם צלוחית השמן זית שראוי לאכילה, שזה ודאי מקומו שם (שמשמש עמו לצורך נרות חנוכה) ובשבת ישתמש עם השמן לצורך מאכל האייער-צוויב"ל.

היתר הטלטול רק כשהוא לצורך דבר המותר

ויש לדעת שאף במציאות שהספסל נעשה בסיס לדבר המותר והאסור, לא פשוט שיהא מותר לטלטלו משם, דהנה אם עיקר כוונתו בטלטולו מפני שחושש שבמשך יום השבת אולי יהפכו הילדים את המנורה ותתקלקל, פשוט שאסור לטלטלו דהו"ל טלטול מן הצד לצורך דבר האסור, ואף אם כוונתו בטלטולו כדי שיהא מקום מרווח לילך דרך הפתח אעפ"כ הלא קיי"ל בכל

טמה"צ לכתחלה המוקצה, וא"כ (בטפח הסמוך לו) (מלבד אם הוא ז' ואם חושש לנערו אז נופל במחלוקת המוקצה זה פנו טמה"צ לצורך ז' תקכ"ה מזה), ואנ את המנורה וי והפתילות ולא יו קשה לעבור שנ באמת מותר י

ועצה יעוצה ע את המנו את הכניסה ואז י ולטלטלו משם ו לצורך דבר המו ושוב לאחר שמ לטלטלו לכל להסוכרים דהית גופו אולי בכה" הספסל א

שאלה - ד על

שבת 'קו

מי שרוצה לו שאז לא יוכי קודם הד

תשובה

ביהשמ"ש).

את החלות באמצע זמן ביהשמש, אבל לכתחלה המנהג לשומם קודם הדלקת הנרות. דיני בסיס תלוי בזמן ביהשמש אם אז הוא בסיס לאיסור ולהיתר וההיתר חשוב יותר, אז מותר לטלטל השולחן, ואין שום נפק"מ מה היתה מונח שם מקודם.

- אלא שלכתחלה המנהג להשים החלות קודם הדלקה"נ כדי לייחד מראש את השולחן (בסיס) לכך, וכלשון השאלות (אות קמ"א) שמניחים החלות "קודם" שלא ליהוי השולחן בסיס לאיסור, וכ"ה בהנהגות הגר"ח מוולאזין ז"ל בכתר ראש (אות צ"ב), ובתשו' לקט הקמח שבסוף שו"ת הלכות קטנות ח"א (סי' רפ"ג) מביא משם הב"י דאם יש נר ומאכל על השולחן דנפק"מ מה השים על השולחן מקודם המאכל או הנרות, וכ"ה לשון החי"א (כלל ס"ז ס"ד) דהנשים מקפידות להניח הלחם על השולחן קודם הדלקת הנרות, וכ"ה לשון המ"ב (סי' רע"ז סק"ח), וכ"ה בזמירות דברי יואל (אות ה') שמרן מסאטמאר זי"ע הקפיד כן [ואולי טעם המנהג הוא משום חשש שכחה, שמא אח"כ ישכח להשים עלה את החלות ונמצא השולחן בסיס לאיסור (הנרות) גרידא].

- אב"ל כאמור שאינו לעיכובא, וכן כ' כאמת בהגהות תוספות חיים שעל החי"א שם (ס"ד), וכ"ה בס' מנחת שבת (סי' פ"ט סק"ו) [וכ"ה לשון הפמ"ג משב"ז רס"י ש"ט שיניח החלות קודם ביהשמש, וכ"ה בקיצור שו"ע (סי' פ"ט ס"ב) להניח את החלות על השולחן קודם ביהשמש, ולא כתבו קודם הדלקה"נ].

- ואולי שמנהג הנ"ל נשתרבו מהמנהג המובא בטו"ז יו"ד (סי' קע"ח סוסק"ז) דהמנהג שבער"ש מיד שמוציאין את החלות מן התנור מניחים אותן על השולחן "משום כבוד שבת".

וזמה שכתבנו בדביעבד מהני אף אם שמה את החלות באמצע זמן ביהשמש, הטעם מפני

טמה"צ לכתחלה בעינן שינער מעליו את המוקצה, וא"כ אם יכול לנער סמוך למקומו (בטפת הסמוך לקצה הפתח) אינו רשאי לטלטלו (מלבד אם הוא צריך לשימוש גם מקום ההוא) ואם חושש לנער משום שאז תתקלקל ותופסד, אז נופל במחלוקת הפוסקים אי כדי למנוע הפסד המוקצה זה פוטר מלנער, או"ד זה חשוב טמה"צ לצורך דבר האסור (ע' בדברינו בסי' תקכ"ה מזה), ואם כוונתו כדי שהילדים לא הפכו את המנורה ויטנפו הבית מניטפת השמן והפתילות ולא יוכלו לעבור דרך שם, או שיהיה קשה לעבור שם כשהמנורה היא מוטל ארצה באמת מותר שזה חשיב צורך דבר המותר.

ועצה יעוצה שיניח את הספסל שמדליק עליו את המנורה באמצע הדלת באופן שתעכב את הכניסה ואז יהא רשאי אח"כ להגביה הספסל ולטלטלו משם כדי שיוכל לעבור (דהוי טמה"צ לצורך דבר המותר, ושם בודאי אינו יכול לנער) ושוב לאחר שממילא כבר הוא בידו מותר הוא לטלטלו לכל מקום שירצה (ואולי אפילו להסוברים דהיתר זה לא נאמרה במוקצה מחמת גופו אולי ככה"ג שאינו אלא טלטול מן הצד דרך הספסל אולי מותר ובמק"א יבואר).

ז ז ז

סימן תרי"ז

אשאלה - האם יש להקפיד לשום החלות על השולחן שמדליקין עליו נרות שבת 'קודם' שידליקו את הנרות.

מי שרוצה לחמם את החלות בהתנור אלא שאז לא יוכל להשים החלות על השולחן קודם הדלקה"נ רק לאחר זמן קצת.

תשובה - מדינא אין קפידא מה משים מקודם (כל שההיתר שם קודם ביהשמש), וכדיעבד מהני אף אם משים

הלא מהני מה שמדליקין עלה עם החלות ואין שימוש סעודתו הספסל (שאינו מורו, אדרבה צלולה להתטנף לו) וניכר לכל גול לא מסתבר לה, ואפילו אם אם מהני כיון ליק עלה נרות בסיס להחזיק אדם לא ישים קטנים ליקחם משימים הספסל אין שום סיבה צרים על ספסל לחוש שיטלוהו ארכנו עוד בזה ר"ט ט"ן, אבל כ"א העיר עצה על הספסל גם ה, שזה ודאי נרות חנוכה) לצורך מאכל

דבר המותר על נעשה בסיס פשוט שיהא עיקר כוונתו עם השבת אולי זקלקל, פשוט צד לצורך דבר די שיהא מקום לא קיי"ל בכל

שדין בסיס תלוי בביהש"ש (דמיגו דאיתקצאי בביהש"ש איתקצאי לכולי יומא) ובעינן שיהא מוקצית כל משך זמן ביהש"ש כמבואר בדברינו בסי' תרל"א ובסי' ישראל והזמנים ח"א סי' כ"ו, ואפילו הקדים לקבל שבת והיתה בסיסה אז לאיסור ואח"כ הוסרה קודם ביהש"ש לא הוי בסיס.

ומסתבר פשוט בנידון שאלה השניה שרוצה לחזור ולחמם את החלות לכבוד שבת, נראה דמשום כבוד ועונג שבת יכול לסמוך (לכתחלה) להשים החלות על השולחן אחר הרלקה"ג (קודם שקעה"ח). L

← **המקדים לקבל שבת** (או להדליק נרות שבת) מבעו"י אם נעשה בסיס מאז

שוב חשבתי טעם לשבח להמנהג השיטות הפוסקים המובאים בדברינו בסי' תרל"א דהמקדים לקבל שבת והיה אז איסור (הנרות) על השולחן בלא היתר, אף שאח"כ הניחו גם חלות על השולחן הוא בסיס לאיסור גרידא דאמרינן בכה"ג מיגו דאיתקצאי בכניסת השבת איתקצאי לכולי יומא, והרי דרך כל הנשים לקבל שבת כהדלקת הנרות, ובאותה רגע אם יהיה עליו רק איסור (הנרות) בלא היתר נעשה בסיס לאיסור גרידא, ושוב אמרינן גביה מיגו דאיתקצאי וכו'.

מיהו נלענ"ד פשוט דאם הבעל עדיין לא קיבל עליו בפירוש תוס"ש (כמנהגינו שרק אח"כ הולך הבעל לתפלת מנחה) אף שהאשה קיבלה שבת ע"י הרלקה"ג לא נעשה בסיס כשכיל כך, דהאשה לאו כל כמינה לאסור ולהקצות דברים של בעלה, דומה למה דקיי"ל בסי' ש"ט ס"ד דאין אדם אוסר דבר של חבירו, ואף אם נחלק דאשתו שאני (ע' דעת תורה שם) היינו משום שיש לה רשות להשתמש בהפצים אבל הא לא נתן לה הבעל רשות שחקבל שבת במוקדם ושתחול קבלתה שלא יוכל הוא תו להניח על

השולחן גם דבר היתר כדי שיהיה השולחן בסיס לאיסור ולהיתר, ממילא דאף להמחמירים אין צריכין להחמיר להניח החלות על השולחן (שעלי הנרות) קודם הדלקת הנרות (של האשה), מלבד באלמנה או גרושה המדלקת.

L

☆☆☆

סימן תרי"ח

שאלה - שולחן שדולק עליו נר חלב או שעוה והוא בסיס לאיסור ולהיתר (כגון שהיה עליו חלה) והוא רוצה את השולחן במקום אחר (או שרוצה להשתמש במקום השולחן) מהו שיטלטל את השולחן בעוד הנרות (של שעוה או חלב) דולקים עליו.

תשובה - לאור ההלכה אם אפשר מחוייב לנער את המנורה ע"ג הקרקע, ואפילו הנרות דלוקים עדיין צריך מקודם לנער את המנורה עם הנרות מעל השולחן (שאינו פסק"ר שיכבו) ורק אח"כ לטלטל השולחן (אם לא כשלצורך שימוש הוא צריך שכל המקום יהיה פנוי אף מנר) אבל לא שמענו לעשות כן, מ"מ אם הנרות כבויים מחוייב לעשות כן. כך הוא הלכה מפורשת בשו"ע (סי' רע"ז ס"ג) דמי 'ששכח' נר על הטבלא (שלא נעשה בסיס) מנער את הטבלא והוא נופל, אפילו אם הוא דולק כל שלא יכוין לכבותו, ועיי"ש במ"ב (סקי"ג) משם האחרונים שהדין כן גם לגבי הנרות שעל השולחן, והטעם בפוסקים משום דניער נר דולק על גבי הקרקע לא הוי פסיק רישא שתתכבה, ועל כן כיון שאינו מכוון לכיבוי אף אם תתכבה לא קעביד איסורא, על כן מחוייב לעשות כן ככל טלטול מן הצד דלכתחלה מחוייב לנער משם האיסור [מלבד כשדולק על המנורה נרות של שמן (או הקרוי בזמנינו 'נרונים' שהחלב שבתוך הזכוכית נעשה

נוזלי) שאז ע"י הניער ויכבו הנרות, ונמצא י איסור כיבוי, וי

מיהו האמת אגיד שנ כן שמי שרוצה נרות שנורה לו שמקוה יהדולק' ע"ג הקרקע (ו שאין חשש הפסד וקלק כשהקרקע עשוי מאבניץ והארכנו בזה בנשמת ועיי"ש בנוגע

מ"מ הא ודאי שאם ו לאחר שכבו הנר המנורה כל שכן מהלכה המנורה יניח מקודם תח גביהם ותיכף ומיד (דבכה"ג ליכא משום ו סי' רס"ו ס"ט), מלבד השולחן (והמנורה אם רשאי לטלטל

שאלה - כניל כז ולהיתר ( ) השולחן לצורך דלכתחלה צריך לנר (ע"ג הקרקע) מהו כז ותופסד "המנורה" (ו או בהיות

תשובה - אין הארכנו מחלוקת הפוסקים, וי דרבנן, וגם שרבו המק ב

וי"ע מהו כשיכול לו הפסד (וכגון י

20

בעזה"ת

ספר /

שבות יצחק

בדיני מוקצה

מאת

יצחק בלאאמור"ר הרב שמואל שליט"א דרזני

פעיה"ק ירושלים תובב"א
שנת תשמ"ט לפ"ק

עצמו דהמסתפק ממנו חייב, ושכ"כ המקור"ח. דלפי"ז בעינן שיהא הלחם חשוב גם מהשמן.

אולם בדברי המשנ"ב בסי' רע"ז שכי' דכורות ושאר דברים שצריך לשבת פשיטא דהם חשובים יותר מן הנר דהיינו מן שלהבת הנר הדולקת, מכואר להדיא דדי שיהא הכנר חשוב מהשלהבת ולכן צ"ל כמש"כ לעיל. אמנם אם הדליק בפמוטים שהם עצמם מוקצה [עי' בשש"כ פ"כ הערה רי"ד בענין פמוטי כסף] צריך שיהיה הדבר שהניח אצל הנרות חשוב גם מהפמוטים.

והנה אמנם לענין טלטול הנר עצמו אין נפק"מ בכל הנ"ל כיון דקיי"ל בשו"ע דאין לסמוך על הנחת לחם ע"ג נר, ומבואר במשנ"ב סי' רע"ט סק"י וכן בשעה"צ סי' רע"ז אות י"ח דלעולם הנר טפל לשלהבת לא לדבר אחר. אולם יש נפק"מ בזה בהניח היתר ע"ג השלחן שיש עליו נרות או בהניח היתר ע"ג טס שיש עליו נרות דאז א"צ שיהיה ההיתר חשוב מהשמן ומהנר והפתילה לפי שהם אינם אסורים אלא משום בסיס כמבואר בשבת מ"ז. אלא די שיהיה חשוב מהשלהבת שהיא האיסור.

ולמדנו מזה גם לכל דין בסיס לאיסור ולהיתר, שאם הניח על בסיס דבר היתר ואיסור, והאיסור מונח ע"ג בסיס אחר, אע"פ דאפילו כמה דברים נעשים בסיס [כדמוכח מדין נר ע"ג השלחן וכ"כ האגר"מ כח"ג סי' נ"א, וכן מוכח מדברי המשנ"ב סי' ש"י ס"ק ל"א בדין הניח מעות במגירה שיכולה לצאת לגמרי מהשלחן דהוי המגירה בסיס וגם השלחן] מ"מ א"צ שיהיה ההיתר חשוב מהאיסור וגם מהבסיס לו אלא די שיהיה חשוב מהאיסור.

ד. חשיבות כנר מהשלהבת

במ"א סי' רע"ז סק"ח כ' וז"ל ונ"ל דאם היה מונח על השלחן ביה"ש גם ככרות ושאר דברים, פשיטא דהם חשובים יותר מהנר

76

ושרי כמ"ש סי' ש"י ס"ח הטלטול ע"י הנחת ככרות ד הגר"ז בס"ו וז"ל, והוא שיו מן דליקתו

אולם המשנ"ב בסקי"ח ו מזה דכך הוא הדין תמיד ממש"כ שם שמזה נובע ה לשבת על השלחן קודם ד הכנר חשוב אצלו מהשלהב דהלחם שמניחים עלו

וכן הוא להדיא בחיי"א השלחן נעשה בסיס לאיסו שהרי

והנה המשנ"ב כ' ושאר דברים הצריך לשבת חשוב שאר דברים חשובים אצלו דברים. וכפמ"ג א"א סי' ר דבר חשוב כמאכל וכדומו לא התנה שצריך שיהיו הנ מאכל או כלי חשוב, חשוב הטעם דשאר דברים הצרי במה שנכתוב בגדר חשוב בשש"כ פ"כ הערה ר"ג ב אין כל חשיבות לנר רגיל שבת שמברכים עליהם וזו הם חשיבי טפי אף

אך יש להעיר על מה שנר חשיב טפי מהשלהבת, מדנ

ושרי כמ"ש סי' ש"י ס"ח. וכי הלבושי שרד דמה שהתיר המ"א הטלטול ע"י הנחת ככרות הוא דוקא אם הככרות חשובות יותר, וכ"כ הגר"ז בס"ו וז"ל, והוא שיהיה [הלחם או] שאר דברים חשובים יותר מן דליקת הנר, דהיינו מן השלהבת.

אולם המשנ"ב בסקי"ח העתיק כלשון המ"א וסתם דבריו, דנראה מזה דכך הוא הדין תמיד דככרות חשובות מהשלהבת. וכ"נ גם ממש"כ שם שמזה נובע המנהג שהנשים נזהרות ליתן ככר הצריך לשבת על השלחן קודם הדלקת הנרות, ולא התנה שצריך שיהיה הככר חשוב אצלו מהשלהבת. וכ"כ עוד בפשיטות כסי' ש"ט סקי"ח דהלחם שמניחים על המפה בין השמשות הוא חשוב יותר.

וכן הוא להדיא בחי"א כלל ס"ז ס"ד שכ' דע"י הנחת לחם על השלחן נעשה בסיס לאיסור ולהיתר וההיתר חשוב יותר מהאיסור שהרי צריך לסעודת שבת.

[והנה המשנ"ב כ' ושאר דברים הצריך לשבת, דמשמע דגם שאר דברים הצריך לשבת חשובים הם מהשלהבת שהרי לא התנה שיהיו שאר דברים חשובים אצלו יותר כמש"כ באמת הגר"ז לענין שאר דברים. ובפמ"ג א"א סי' רע"ט סוסק"ג כ' וז"ל, ואם מניח על הטס דבר חשוב כמאכל וכדומה, או כלים חשובים שרי ע"כ. וגם הוא לא התנה שצריך שיהיו הנ"ל חשובים אצלו יותר דמשמע דבסתמא מאכל או כלי חשוב, חשובים מהשלהבת. וצ"ב בדברי המשנ"ב מה הטעם דשאר דברים הצריך לשבת חשיבי טפי מהנר, ועי' להלן כמה שנכתוב בגדר חשוב טפי. ועכ"פ אם יש בבית אור חשמל כ' בשש"כ פ"כ הערה ר"ג בשם הגרש"ז אויערבך שליט"א דאז ודאי אין כל חשיבות לנר רגיל וכל דבר היתר חשוב ממנו, אולם נרות שבת שמברכים עליהם וודאי שכל אדם רוצה מאד בהדלקתם אולי הם חשיבי טפי אף שבלא"ה יש הרבה אור בבית ע"כ].

אך יש להעיר על מה שסתם המשנ"ב דהלחם שמניחים על השלחן חשיב טפי מהשלהבת, מדברי המשנ"ב כסי' רע"ט שהבאנו לעיל שכ'

ולא על הלחם לסעודה. נו' שליט'

ולפי"ז לכאורה מי שאצ מוותר על הלחם ולא על לאיסור ולהיתר. נדלעולם מלשון המשנ"ב בסי' רע" סקל"ג בשם הפוסקים דל

אך יש לעיין בזה לפי ה לו מעות מצומצמות, מצור שבת, דלפי"ז אפילו אם ה הלחם ולא על הנר מ"מ לוותר

וכן יש לדון במי שאצלו על הנר ולא על הלחם, וע דאז הדין שצריך לוותר בחר מה שחשוב אצלו, הנר עיקר והוי בסיס לאי לא על הנר, ויש לו ככר נ דהנר חש

אך נראה מסתימת דברי סעודת שבת לעולם חשוו באופן דאפילו יש לו עוד מוותר על ככר זו ולא עג שדעתו לאכול ככר זה ח

בדעת המתירים טלטול הנר ע"י הנחת לחם עליו דזהו דוקא אם הלחם הוא חשוב אצלו יותר מהשמן, ומקורו במ"א שם סק"ה בשם הריב"ש, דאלמא לא אמרינן דלעולם הלחם חשוב טפי מהשלהבת.

ואפשר דשאני מניח לחם על הנר משום דאי אפשר במציאות להניח עליו אלא מעט לחם וכמש"כ בלבושי שרד סי' רע"ט על מ"א סק"ה, אז תלוי הדבר דאם מ"מ אצלו חשוב הלחם יותר שרי. וכ"מ בריב"ש בסי' צ"ג שכ' וז"ל ומ"מ היה צריך שיהיה הלחם יותר חשוב מן השמן ולא יספיק מעט לחם וכר' ולזה מעט לחם אינו מספיק וכר' ע"כ.

משא"כ בסימן רע"ז דמיירי שהניח ככרות על השולחן בזה אמרינן דבסתמא חשובות הן יותר מהשלהבת. וממש"כ המשנ"ב דמזה נובע המנהג שהנשים נזהרות ליתן ככר הצריך לשבת על השולחן וכר' משמע דגם ככר אחד הוי חשוב מן השלהבת. L

ה. טעם חשיבות ככר מהשלהבת

ואולם צריך להבין לדעת החיי"א והמשנ"ב מאיזה טעם חשוב הככר יותר מן השלהבת. ואין לומר דמש"כ המשנ"ב חשובים יותר הוא לאן דוקא אלא דשווים הם בחשיבותם משום ששניהם משמשים לו למצוה, שהרי ודאי צריך שיהיה ההיתר חשוב יותר מן האסור, כמבואר במשנ"ב סי' ש"י סקל"ג.

ובחיי"א הנ"ל כ' דהלחם חשוב יותר מהמנורה ונרותיה שהרי צריך לסעודת שבת. אך כאמור צריך להבין הרי גם לנר צריך משום מצות עונג שבת ולמה חשוב הלחם יותר מן הנר.

ואפשר שכונתו דמסתמא מעדיף האדם את הלחם לסעודה יותר מן הנר באופן שאם היה מוכרח לוותר על אחד מהם היה מוותר על הנר

ולא על הלחם לסעודה. [ועי' להלן במה שנביא מהגרש"ז אויערבך שליט"א בגדר חשיב טפי].

→ **ולפי"ז** לכאורה מי שאצלו חשוב הנר יותר מהלחם לסעודה דהיה מותר על הלחם ולא על הנר הוה הנר עיקר ולא הוה השלחן בסיס לאיסור ולהיתר. [דלעולם אזלינן בתר דידיה לענין חשיבות כמבואר מלשון המשנ"ב בסי' רע"ט שהבאנו לעיל וכ"כ במשנ"ב סי' ש"י סקל"ג בשם הפוסקים דלעולם אזלינן בתר דידיה בין לקולא בין לחומרא].

אך יש לעיין בזה לפי המבואר במשנ"ב סי' רס"ג סק"ט דמי שיש לו מעות מצומצמות, מצות לחם לסעודת שבת קודם לכל אפילו לנר שבת, דלפי"ז אפילו אם אצלו הוה הנר חשוב טפי שהיה מותר על הלחם ולא על הנר מ"מ הוה הלחם עיקר לפי שהדין הוא שצריך לוותר על הנר ולא על הלחם.

→ **וכן** יש לדון במי שאצלו חשוב יותר הלחם מן הנר לפי שהיה מותר על הנר ולא על הלחם, ועתה יש לו ככר נוסף על מה שצריך לסעודה דאז הדין שצריך לוותר על הככר הנוסף ולא על הנר האם אזלינן בתר מה שחשוב אצלו, או כיון שצריך היה לוותר על הככר הוה הנר עיקר והוה בסיס לאיסור. ואולם אם הוא היה מותר על הככר לא על הנר, ויש לו ככר נוסף על הצריך לסעודה, בזה לכאורה ברור דהנר חשוב טפי והוה בסיס לאיסור.

אך נראה מסתימת דברי המשנ"ב דלחם המונח על השלחן לצורך סעודת שבת לעולם חשוב טפי מהנר לפי שעומד לו לסעודת שבת, באופן דאפילו יש לו עוד ככרות שא"צ להם לסעודות שבת דאז היה מותר על ככר זו ולא על הנר שהרי יש לו עוד ככרות, אעפ"כ כיון שדעתו לאכול ככר זה חשיב טפי מהשלהבת. וכן שמעתי מהגרי"ש אלישיב שליט"א.

ו. גדר ז

בספר טלטולי שכת הב לו בשכת הוי לעולם חש שערכו רב יותר מהדכר ו חשוכים טפי מאלף דולו צריך למשקפיים

ועי' בדברי המשנ"ב ב השולחן ככרות ושאר רב מהנר. והנה מש"כ שאר ז מקור דין זה והמ"ב כתנ זצ"ל בגדר חשוב טפי, ד שאינו צריך לו לשכת

והגרש"ז אויערבך י טלטולי שכת זז"ל, כלי אצלו יותר מהשלהבת ש המאכל לכו ביום, אפש השלהבת, וה"ה באלף ד יותר נראה כפשטות הדנ על אחד מהם אם הי

דעת הריב"ש דמה שצ

והנה הב"י כסי' רע"ט השמן שכנר חשוב לו י מאיזה טעם תהא השל דהוא משום שהשלהבה

עוד י"ל כבאור חשיבות הפת מן הנר, עפ"י דברי הא"ר בסי' של"ד סקט"ז, דעל מה שמבואר בשו"ע שם סט"ז דיש מתירין להציל דסקיא מלאה מעות ע"י ככר או תינוק מן הדליקה, כתב זז"ל אבל טבעת לא דש"מ אינה שוה כ"כ כמו הארנקי, משא"כ ככר ותינוק שהוא חשוב, אף שאין שוה הככר כ"כ כך מבואר בסה"ת. והב"ח ומ"א ושכ"ג הבינו דשוין הן וליתא עכ"ל. דמבואר מדבריו דאע"ג דהמעות שוות יותר מן הככר מ"מ הככר חשוב בעצמותו כמו שתינוק חשוב בעצמותו, ולפי"ז י"ל דכמו"כ לענין בסיס לעולם ככר חשוב טפי אפילו מדבר ששוה יותר ממנו משום דהלחם יש לו חשיבות בעצמותו. מיהו הב"ח ומ"א ושכ"ג לא ס"ל כסברתו וכמו שכתב הוא עצמו, וכן מהמשנ"ב בסקמ"ז שהעתיק דבריהם מבואר דלית ליה הך סברא דלחם חשוב בעצמותו, ולכן צריך לומר כמש"כ החיי"א דחשיבות הככר היא משום שצריך לסעודת שכת.

→ **ושמעתי** מהגרי"ש אלישיב שליט"א דגם יין לקידוש חשוב טפי מהשלהבת משום שכשיש לו יין אינו יכול לקיים סעודתו בלא שיקדש עליו תחילה לכן הוי היין כחלק מעיקר סעודת השבת והוי דינו כדין לחם שחשוב טפי מן השלהבת.

76 חשיבות ספר מהשלהבת

ויש נוהגין להניח ספר אצל הנרות, ויש לרדן אם ספר חשוב בעצמותו לענין בסיס והכל בטל אצלו, מדברי הלבוש בסי' של"ד סט"ו לענין הצלה מן הדליקה שכי' זז"ל מצילין תיק הספר עם הספר ותיק התפילין עם התפילין אע"פ שיש בתוכן מעות, דכולהו בטלין גבי הספר והתפילין משום קדושתן, וה"ה לשאר ספרי הקדש עכ"ל.

ושמעתי מהגרי"ש אלישיב שליט"א דאין ליטול ספר מהארון רק ע"מ להניחו אצל הנרות דנמצא משתמש בספר ויש בזה משום בזיון כתבי הקדש, אלא צריך גם לעיין בו.

ו. גדר חשוב טפי לענין בסיס

בספר טלטולי שבת הביא בשם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל דדבר שצריך לו בשבת הוי לעולם חשוב טפי מדבר שאינו צריך לו בשבת, אע"פ שערכו רב יותר מהדבר שצריך לו בשבת וכגון ככר סידור ומשקפיים חשובים טפי מאלף דולר. אמנם אם יש לו משקפיים נוספים ואינו צריך למשקפיים אלו כעת, הוי המעות דבר החשוב.

רע"י בדברי המשנ"ב בסי' רע"ז שהבאנו לעיל שכ' דאם מניח על השולחן ככרות ושאר דברים שצריך לשבת פשיטא שהם יותר חשובים מהנר. והנה מש"כ שאר דברים שצריך לשבת זה לא נזכר במ"א שהוא מקור דין זה והמ"ב כתבו בשם אחרונים, אך לפי באורו של הגר"מ זצ"ל בגדר חשוב טפי, הדבר פשוט הוא שאם הניח על השולחן דבר שאינו צריך לו לשבת הוי הנר חשוב טפי כיון שצריך לו לשבת.

והגרש"ז אויערבך שליט"א כתב בתשובה שהובאה שם בספר טלטולי שבת וז"ל, כלים או מאכלים חשובים אשר הם חשובים אצלו יותר מהשלהבת שמאיר, שפיר שרי בכל ענין, אך אם צריך את המאכל לבו ביום, אפשר דשרי אפילו אם זה לא כ"כ חשוב כמו השלהבת, וה"ה באלף דולר ואוכל שצריך לבו ביום וכן בסידור. אך יותר נראה כפשטות הדברים שתלוי במקרה שצריך בעל כרחו לוותר על אחד מהם אם היה בוחר בשלהבת או בשאר דברים ע"כ.

דעת הריב"ש דמה שצריך עתה לעולם חשוב טפי **7c**

והנה הבי' בסי' רע"ט הביא תשובת הריב"ש סי' צ"ג דס"ל דלעולם השמן שבנר חשוב לו יותר מן הדבר המותר שנותן בו. והדבר צ"ע מאיזה טעם תהא השלהבת חשובה מכל דבר חשוב אחר. ואפשר דהוא משום שהשלהבת משמשת לו למצות נר שבת, וכ"מ מגוף

בסי'
הציל
אבל
ינוק
ב"ח
ע"ג
ינוק
שוב
בות
הוא
ליה
א"
פי
ש
ין

ר
ז
פ
ר

דברי הריב"ש בתשובה שם שכי' וז"ל לפי שהשמן שכבר חשבו לו לעולם יותר מן הדבר המותר שנותן בו לפי שהוא צריך לו עתה למצותו בעוד שהוא דולק.

אולם בלבוש סוס"ד כי וז"ל וכאן אפשר לומר שהשמן חשיב לו יותר כיון שעכשיו הוא צריך לו, לכך אין לטלטלו כלל ע"י ככר ע"כ. מבואר דכי' סברת הריב"ש גם לענין ככר, ואם טעמו של הריב"ש משום שהשלהבת משמשת לו למצוה הרי כמ"כ הככר משמש לו למצות סעודת שבת, אלא משמע דלדעתו אין הדבר תלוי במצוה כי אם בזה שלשמן, דהיינו לשלהבת, צריך עכשיו בין השמשות, משא"כ הככר אע"פ שיצטרך לו אח"כ מ"מ עתה ביה"ש אינו צריך לו ולכן הוי השמן חשוב טפי. ואפשר שלכן לא הביא הלבוש מש"כ הריב"ש שצריך לו למצותו, וגם הב"י השמיט מילים אלו.

ואולם מלשון הריב"ש שכתב בעוד שהוא דולק משמע דטעם חשיבות הנר מהככר אינו רק משום שצריך לנר בזמן ביה"ש אלא משום שצריך לו כל זמן שהוא דולק וזה צ"ב שהרי לאחר מכן אף לפת הוא צריך לסעודת השבת.

→ **ונראה** לבאר בדעת הריב"ש והלבוש עפ"י מה שדייק התהל"ד מלשון השו"ע בס"ג שכי', יש מי שמתיר לטלטלו בשבת ע"י לחם זה. דגם למ"ד דע"י הנחת הלחם על הנר לא נעשה הנר בסיס, מ"מ אסור לטלטל. הנר רק ע"י הלחם דהיינו בעודו מונח עליו, וכ"כ הפמ"ג במש"ז סי' ש"ט סוסק"א דצריך שיהיה הככר מונח ע"ג השלחן בזמן טלטול השלחן ולכן כי' דמניחים ככר הצריך לסעודת הבוקר. וע"י להלן פרק י"ז במה שנכתוב בזה. דלפי"ז אה"נ כ"ז שהנר דולק הוא צריך לו ולא לפת לפי שאת הפת צריך להשאיר שם עד שעת טלטול הנר לאחר שיכבה.

ועכ"פ נראה דדברי הריב"ש אתי שפיר למש"כ לעיל בשם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל בגדר חשיבות לענין בסיס דודאי מה שהוא צריך לו לשבת חשוב לעולם ממה שאינו צריך לשבת. ואף דקיי"ל דלא

כהריב"ש בזה כמבואר בשעו השלחן עם הנרות ע"י הנחת דסוף סוף גם ללחם הוא צרי עכשיו והלחם לא יאכל אלא וממילא הוי הלחם חשוב ו

או אפשר דהא דלא קיי"ל הדין דא"צ להשאיר הלחם הלחם על הנר בין השמשות פיי"ז עיי"ש, ולכן אזודא לו צריך ו

ולדעת הגרש"ז אויערבך תלוי על מה היה מותר אם הריב"ש דכיון שלנר הוא אפשר לו לקחת ככר ממקו היינו משום דמצות לח

ז. הנחת איסור על

ולענין הלכה כבר הזכרנו מותר לטלטל השלחן עם הנר סימן דע"ז ס"ק כי' בשם ה על השלחן ולא מהני שיתן שחשש לסברת הריב"ש, ו

ולכאורה יש מקום עיון פיי"ב שאין לעשות בסיס לו

שבות פרק טז יצחק קצג

כהריב"ש בזה כמבואר בשעה"צ סי' רע"ז ס"ק כ' דלכן מותר לטלטל השלחן עם הנרות ע"י הנחת ככר, מ"מ י"ל דזהו רק בגוונא דהריב"ש דסוף סוף גם ללחם הוא צריך לסעודת שבת, ואע"פ שלנר הוא צריך עכשיו והלחם לא יאכל אלא למחרת, זה לא גורם חשיבות טפי לנר, וממילא הוי הלחם חשוב טפי לפי שצריך לסעודת שבת וכמש"כ החי"א.

או אפשר דהא דלא קיי"ל בזה כהריב"ש הוא משום דנקטינן מעיקר הדין דא"צ להשאיר הלחם עד שיטלטל הנר, אלא דהעיקר שיהיה הלחם על הנר בין השמשות וכדמשמע מדברי המשנ"ב שנביא להלן פי"ז עיי"ש, ולכן אזדא לה סברת הריב"ש משום דאף ללחם הוא צריך מיד לסעודת הלילה.

ולדעת הגרש"ז אויערבך שליט"א דגדר חשיבות טפי לענין בסיס תלוי על מה היה מותר אם היה צריך לותר על אחד מהם, י"ל בדעת הריב"ש דכיון שלנר הוא צריך לא יכול לותר עליו, משא"כ ככר אפשר לו לקחת ככר ממקום אחר, ומה דנהגו להקל דלא כהריב"ש היינו משום דמצות לחם לסעודת שבת קודמת לנר, וכש"נ.

ז. הנחת איסור על היתר מבעו"י באופן שיצטרך לטלטלו

ולענין הלכה כבר הזכרנו לעיל דקיי"ל בזה דלא כהריב"ש ולכן מותר לטלטל השלחן עם הנרות ע"י הנחת ככר מבעו"י. ועיין בשעה"צ סימן רע"ז ס"ק כ' בשם המעשה רב שהחמיר שלא להעמיד הנרות על השלחן ולא מהני שיתן הלחם מקודם, וכ' השעה"צ דטעמו משום שחשש לסברת הריב"ש, וסיים דמנהג העולם להקל כמ"א וש"א.

ולכאורה יש מקום עיון בדעת המג"א וש"א ממה שנתבאר לעיל פי"ב שאין לעשות בסיס להיתר ולאיסור ע"ד לטלטלו בשבת עיי"ש.